

COURIERA

Från Stockholm.

Thorsdagen d. 3 Januarii.

Skämt och allvar öfver det löjliga och det gemena uti en viss Bilaga, nyligen införd i Allmänna Journalen.

(Forts. från N:o 71).

Också bör jag tro, att Ni från början ej syftade på annat, än att låta Er hjelte halva varit mycket öm om personers, om "angripna embetsmäns," rätt att försvara sig. Derifrån allena ville Ni härleda denna lättvändhet, hvarmed han beskyldes att halva öfvergått från ena motsatsen till den andra, och som till och med fått namn af karakterlöshet. När detta icke lyckades och Ni fick påminnelse derom, att hjelten ej var tadlad för embetsmäns försvar (äfven om han gjort det sjelf, och ej blott låtit dem göra det), utan derföre, att han upplät sitt blod åt sådana skrifter, som, under namn af försvar för personer, innehöllo de gräfssta oförrätter mot honom sjelf och alla dem, som lika med honom yttrat sig till fördel för menniskorätt och upplysning, fann Ni, att det var ej nog, om icke Er hjelte fick vara förpligtad att äfven lemna rum åt försvaret för alla slags meningar. Då måste jag tunggälla, att jag ej ville underkasta mig en dylik pligt — och bästa sättet var att låta mig hafva förut åtagit mig denna pligt. Nej, m. H., jag har icke gjort det, och skall ej göra det. Se här, huru jag tänkt och tänker.

När man företager sig att utgifva en tidoing — eller annars att blifva författare — måste man föresätta sig till syftsmål, att gagna sanningen — så vida man icke föresätter sig att gagna lögnen. Frågan är blott, om man äfven skall hafva mod att visa hvilketdera man vill. Skall man kanhända vara skyldig att göra sitt tidningsblad till en pöl, der ondt och godt sammanvräkas, ett gäsa och stinka, tilldess allt förvandlar sig, sanningen förlorar sin kraft och lögnen sin förhatlighet? Vore någon annan fördel häraf tänkbar, än möjligtvis den fördelen för utgifvaren, att uppbära lön för lögnen

och för det han gjorde sanningen oskadlig? För icke en utgifvare, som vill och kan vara sin egen förmyndare, säga: jag kungör, hvad jag gillar, ansvarar för hvad jag kungör, respekterar personer, lemna dem alla lösliga försvarsmedel, äfven genom mitt blad, när de det önska och i synnerhet om de äro där angripne; men jag förbinder mig ingalunda att, till meningars försvar, kungöra, hvad jag ogillar, eller äfven för personers försvar, hvad jag ej utan brott kan kungöra, eller hvad de icke själva framgifva, i fall jag ej kan gilla, hvad till deras försvar framgifves af andra? Gifves det icke till och med någon rättighet för läsare att fordra, att, i moraliskt likasom i juridiskt afseende, allt hvad som tryckes, må anses tryckt under sin utgifvares ansvar? Är det odugligas och det brottsligas utgifvande så oombärligt, att man icke får fordra, det allt, som utkommer, må vara sådant, att någon finnes, som vill taga det i försvar?

Oberäknad nu omöjligheten att tillfredsställa allas fordringar, i fall man ville underkasta sig dem — en omöjlighet, som förmodligen sjelfva Anmärkaren ej skall kunna bestrida — frågar jag således, med tillämpning häraf: hvar ligger väl det förderliga i ett tidningsväsen, der man försmår att vara karakterlös, der man ej fruktar att hafva egna tänkesätt och att annonsera sig för deras försvarare? Om ingen tidningsutgifvare skulle finnas benägen att upptaga (utan bifogadt ogillande) vissa anstötliga och förhatliga så kallade försvarsskrifter för personer eller meningar; kunna väl de angripne med fog klaga när det står dem själva fritt att under sitt ansvar låta trycka, så mycket de behaga? Och om de uslaste böra härmed vara nöjde, huru mycket mer då alla de, som kunna åstadkomma något verkligt förvar? Dessa hafva i sanning aldrig klagat och kunna aldrig komma att klaga, att publicationsmedel brustit dem, så länge tidningsutgifvare finnas som göra urval af ondt och godt. Den enda möjligheten att betaga dem denna fördel vore att, på sätt Er fromhet yttrar sig, "låta bladen uppträda såsom blott

publicationsmedel för andras tankar." Ty derigenom skulle de kunna blifva så uppfyllda af uselhet, att det goda saknade plats.

Medgifvorn, m. H., att det svåraste är undanröjdt, så snart vådan för bristande försvar åt embetsmän är undanröjd. Man har öfverallt, och i synnerhet hos oss, sett, huru svårt det är att finna folk, som för gunst och postfrihet och annat mera äro benägna att utgifva tidningar till maktens och alla maktinnehafvares försvar. De arme embetsmännen, huru oskyldigt angräpnade de än må vara, lyckas så sällan att få sina försvarsskrifter införda i dessa tidningar. Och om någon skulle skriva så eländigt eller hafva burit sig så illa åt, att hvar och en blygdes att göra honom denna tjänst, och alla tidningsutgifvare vore så sjelfständiga, att ingen lät befalla sig därtill; då kunde mannens anseende gå alldeles förlorat; hvilket ostridigt vore en allmän olycka -- likasom det ofelbart vore den mest verkliga af de faror, som spöka för Er inbillning, m. H., då Ni så häfligt far ut till och med i Tragiska verser om våld mot den avage -- våld af den mäktige publicisten mot den svage, värnlöse embetsmannen!!

Jag har uppmanat Er att anvisa mig, hvar de satser funnos, som Ni häcklat och dem Ni sagt Er hafva träffat i en tidning. Ni framdrager min gamla strid med O, som i Stockholmsposten ville förfäktat en viss öfverträdelse af grundlagen. Istället att der finna de satser, Ni söker, finner Ni för godt att anklaga mig för ett ovärdigt förhållande, och påstår, att jag nedlätit mig till ett nekande, att ursäktat detta ovärdiga förhållande. -- Då striden med Stockholmsposten ännu påstod, såg jag aldrig någon sådan tillytelse, ehuru min motståndare visserligen icke var skonsam. Det är nu först, som det funnits rådligt att dermed öfverraska en allmänhet, hvilken tilläfsventyrs glömt förhållandet. Jag nödgas blifva vidlyftig, m. H.; men det måste upplysas, på hvilken sida ovärdigheten är.

När Stockholms Courier fällde det af Er så strängt bedömda yttrandet, hvarigenom Ni påstår mig hafva nekat, att en viss artikel blifvit till redactionen insänd; hade ännu ingen inför allmänheten sagt, att denna insändning ägt rum. Jag frågar Er, m. H: borde väl Stockholms Courier vara den första, som sade det? Insändaren, som var för redactionen okänd, kunde icke framkallas att bestyrka uppgiften, i fall den blifvit gjord; och man borde väl icke, emot hans vilja, disponera om hans hemlighet. Borde insändaren för denna grannlagenhet anklaga redactionen eller hålla den räkning? Hvad säger er moral härom? Imedlertid

yttrades i tidningen de af Er åklagade orden: "derest det i Stockholmspostens ställe varit Courieren, som meddelat artikeln, hvilket naturligtvis ej kunnat tillgå på annat sätt, än att den skulle blifvit till oss insänd". Låt nu detta vara ett nekande, om Ni så vill. Är det då ett så brottsligt förfärande att neka, hvad ingen varelse äger rätt att få veta, och hvad man är skyldig att icke omtala? Och nu, hvad tycker Ni om Er sjelf, Ni som, långt ifrån att besinna detta, för att finna den klaraste oskuld i hvad Ni tadlar, antingen med flit döljer sanna förhållandet, för att kunna vräka en skymflig beskylning öfver er motståndare, eller ock, med en så gränslös liknöjdhet om sanning och lögn, hamsar tillvägs, att Ni icke vet, hvad Ni gör, när Ni nedkallar förakt öfver endera, motståndaren eller Er sjelf?

Jag har haft tillfälle att mot Stockholmspostens sjelf, mindå: varande motståndare, förklara mig öfver hans sedermera gjorda uppgift om det i fråga varande insändandet -- en uppgift, som jag verkligen från början önskat att kunna sjelf göra. Det är nödigt att erinra sig denna förklaring, för att göra rättvisa åt er omsorg att redigt fatta och ärligt framställa. Mina läsare torde tillåta, att följande ställen upprepas: (Stockh. Cour. N:o 40).

"Redactionen af denna tidning lär icke trott det sig tillständigt att lemna allmänheten den, i alla fall för allmänheten likgiltiga auderrättelse, Ni nu sjelf meddelar, att eder förut besvarade artikel som Ni lätit i Stockholmsposten införa, varit bestämd för Stockholms Courier och aflemnad på Deleens boklåda Onsdagen den 29 Mars, i försegladt bref till Redaktören, med särskild skriftelig anhållan, att Redaktören, såsom prof på sin oväld, ville införa den, Stainstone (vill säga senast) i bladet för den 4 April."

"Man vill ej bestrida, att brefvet kom fram samma dag. Det må äfven antagas, att detta bref medverkade till den förklaring, som gafs i bladet för den 6 April, om vilkoren för främmande artiklars intagande. Ja, det bör ej ens förnekas, att, utom sjelfva artikeln innehåll, äfven beskaffenheten af den pretention, hvarmed densamma anmältes i det medföljande brefvet, kunnat vara ett skäl att vägra införandet." - - - -

(Kan Ni begripa m. H. att om i dessa yttranden finnes hvarken nekande eller jakande, der dock finnes en tillåtelse (så vidt jag kunde lemna den) att anse artikeln såsom inkommen till Redactionen -- med andra ord, en tillåtelse att fritt tillräkna mig artikeln emottagande, ehvad det ägt rum eller icke? Kan Ni således begripa, att om

UTLÄNDSKA NYHETER.

ock hedern föreskrifvit ett erkännande, (som dock ingen menniska var berättigad att fordra); så var denna hederns föreskrift lika uppfylld genom nämnde tillståelse, som den skulle varit genom ett verkligt erkännande? Räcker ert förnuft, m. H., till slitande af så beniga frågor i moralen? — Fortsättning ur Courieren).

"Hvem hetst Ni ock må vara, Herr O, och hvad grund Ni än må tro Er äga för anspråk på edra artiklars emottagande; så har Ni bordt genast få erfara Redactionens mening, om Ni lemnat en adress, för att emottaga ett svar. Har Ni icke gjort det; så har Red. ej ägt någon annan utväg, än att låta Er i allmänna reflexioner inhämta, hvilka grundsatser Red. följer för emottagandet af främmande bidrag. — — — Om än det skulle vara er mening, att en tidningskrifvare är ett slags offentlig myndighet; kunde Ni likväl sväriligen fordra, att Red. skulle antaga denna mening; om Ni borde således befara, att Red. skulle anse sig hvarken skyldig eller berättigad att utlemna er artikel till någon annan än Er sjelf; hvarföre Ni också, för att möjligen kunna återbekomma den, hade bordt beseda Er en utväg att legitimera Er i egenskap af artikeln ägare." — — —

(Påstå, m. H., om Ni kan, att Stockholmsposten någonsin föregifvit, det insändaren uppfyllt dessa fordringar, för att erbjuda mitt svar eller återtaga sin artikel. Kan Ni ej det; så försök att förneka giltigheten af dessa fordringar).

"Hvilken afsigt Ni än må hafva haft med allmänhetens underrättande om denna artikels erbjudande åt Redactionen; så bör Ni af det tyta vitsord *) Red. lemnat åt er uppgift, icke låta förleda Er att alltid och allestädes vänta samma framgång, då det tvertom lika lätt kan hända Er, att man fordrar bevis för edra uppgifter, beträffande såsom offentliga beskyllningar **) eller ock förklarar Er för ljugare, kanske smädare. Ehuru tillgängliga och genomskinliga Ni må anse Tidningsredactioner, lika med de offentliga myndigheter, hvartill Ni räknar dem; bör Ni dock åtminstone kunna begripa, att ej ens hos någon af dessa sednare finnes en sådan genomskinlighet, som skulle tillåta anonyma sökande att inlemna hvad handlingar som helst, för att göras offentliga".

(F. e. a. g.)

Turkiet. Underrättelserna om oroliga upträden i Constantinopel och om Sultans mord hafva ännu icke bekräftat sig. Revolutionen skall, enligt vissa berättelser, hafva tilldragit sig d. 27 Nov., enligt vissa åter d. 29. Man tror sig dock med visshet veta, att allt var lugnt d. 27; och d. 29 torde blott vara en sednare tillflykt för speculanter. Imidlertid tyckas viktiga händelser vara i fråga. I Wien hade d. 15 Dec. (då brefven från Constantinopel af d. 27 Nov. ej ännu vore utlemnade) man icke kunnat få minsta uplysning om innehållet af flera tätt efter hvarandra ankomna depecher från Constantinopel, dem man förmodade vara af högsta vikt. Statsapparen hade fallit. Två dagar förut innehöllo de gängse ryktena, att revolutionen skett d. 29, att Janitscharer och Pöbel mördat Sultan, Stor-Viziren och flera stora embetsmän, att en del af Constantinopel stod i låga; och att sjelfva Engelska Ministern, Lord Strangford, blifvit mördat. Nästan det samma berättas från Semlin af d. 6 Dec., med tillägg, att om det också icke ännu inträffat, vore det dock oundvikligt, då Janitscharerne äro i högsta gäsning. I Constantinopel var man rödan d. 9 Nov. öfvertygad, att en revolution icke kunde undvikas. Turkarne yttrade högt sitt missnöje med ärendernas gång. Ett allmänt mord på de Christna väntades äfven, så snart nyheten om Tripolitzas intagande och Turkarnes nedsabling där tunnit till Constantinopel. Den gamle Kallimaebi var åfrättad, redan d. 21 Nov., oaktadt Ryska regeringen, genom en annan magts minister, intercederat för honom. I stället för svar, uppspikades hans och hans familjs hufvuden öfver Seralj-porten.

Säkert är, att Persernas inbrott och dagliga framsteg satt Turkiska regeringen i det största trångmål. Detta är ock naturligt, då de på 30 år mycket nparbetat sig i krigskonsten, och Turkarne där emot allt mer sjunkit i sin råa Islamism. De skola, enligt bref från Odessa af d. 28 Nov., vid Erzerum nästan förslört en Turkisk armé och tagit allt dess artilleri. Det försäkrades till och med, att de besatt Trapezunt (där Turkiska Paschan icke syntes obenägen att göra gemensam sak med dem). De hafva förklarar sig vilja skadda de christna och anse för fiender blott Omars anhängare (den sect, hvartill Turkarne höra). Bagdad skall verkligen hafva fallit i deras händer, och talrika Wechabit-stammar skola vara i antåg, för att förena sig med "Alis lärjungar" (Perserna). Det är mot Bagdad, som Wechabiterne, jemte Kurderne, tagat,

*) Är detta också ett nekande m. H.? På detta sättet är det, som jag nekat, så snart man gaf mig minsta rätt att uprätta.

**) Hvilket uppgiften mot mig dock visserligen icke var.

Redan före sitt inbrott i Turkiet hade Schackens son utgifvit en proclamation mot Sultan, som däri förklaras för en Schiit och fiende till Kalifen Ali, Mohammeds enda rättmätiga afkomling och efterträdare. Till Constantinopel har ankommit den nyhet, att Perserne intagit Bassora, därvid 800 Turkar stupat.

För att visa de Europeiska magternas politik, i afseende på Turkiet, har man endast följande uppgifter. Kriget mellan Ryssland och Turkiet anses numera ondvikligt. Divan var obeveklig och alla bemedlingsförslag strandade på dess förtroende till Englands beskydd. Äfven Rysslands förslag, i afseende på fredens upprätthållande, eller åtminstone gemensamma åtgärder mot Turkarna (Moldaus och Walachiets besättande af en Rysk-Österrikisk armé och Moreas af Engelsmännen) hafva ej vunnit gehör. Österrike försöker allt, för att få vara neutralt. Imedlertid anmärker man, att ingen reduction lærer ske, såsom det troddes. Alla corps ser förblifva fulltaliga. Många regimenter hafva gått från Böhmen och Mähren mot Östra gränsen. Den nya Franska ministären har förklarat sig alldeles anti-Rysk, och Frankrike sluter sig intill England.

Om Ryska arméens ställning berättas: att Garderne (hvilkas högkvarter är i Minsk) äro på krigsfot, i så måtto, att hvarken afsked eller permissioner få meddelas. Fastän tillåtelse därtill väntades och Ukasen om rekruteringen, som vanligen sker i Noyember, ännu icke var utkommen, tror man dock icke därför på fred; ty arméerne äro ändock fulltaliga. — Öfverstarne för de Polska cavalleri-regimenterna hafva ordres att endast för kort tid förse sig med fourage och vara marchefärdige. — Ryska trupperne i Ukraine och Bessarabien voro, i medlet af December, så concentrerade, att de omöjligen kunde länge stå i sådan ställning, utan måste framåt eller tillbaka. Ordres väntades från Petersburg, hvilka åter berodde på en från Constantinopel väntad courier.

Ehuru Modons, Korans och Artos's öfvergång till Grekerna ej bekräftat sig; synas desse dock oafbrutet behålla öfverhanden. Att Turkarne under sistl. år icke skulle företaga något viktigt, där om var man öfvertygad. Grekerne hade reparerat fästningarna i Passava, Chielisa, Misitra (Sparta) Malvasia och Maina. En stark division af flottan skyddade de befriade hamnarna. Paschans af Thesalonik sista anfäll mot Kassandra skedde d. 9 Nov., just som Grekerne voro i kyrkan och firade d. H.

Demetrii fest, då man trodde dem af gudstjänsten hindrade att försvara sig. Men de rusade ut ur kyrkan, anföllö Turkarna och nedgjorde dem nästan alla. Paschan skall hafva undkommit med 200 man och om natten smugit in i staden, där han väntade förstärkning. — Resningen i Epirus är fullkomlig. Detta lands krigiska och vilda folkstammar, ehuru skilda till religion, hata lika mycket Turkarna. Senaten i Suli består af Grekiska Biskopar, af Suliotiska befälhafvare och Mohammedanska Albanes-chiefer. Turkarne beredde sig, enligt sista nyheterna att lemna landet och draga sig till Thessalien. Man har en äldre berättelse om händelserna, till följe hvaraf Turkarne funno sig föranlåtna att lemna Epirus. Den är tagen ur ett Franskt Ultrablåd och bekräftar alla de för Grekerna gynnande berättelser, man sett från Epirus.

Oenigheten mellan Dem. Ypsilanti samt Senaten och Befälhafvarna fortlar. De sistnämnde synas färdige att till Arkistrateg utse Tripolitzas erförare (Erkeb. Germanos). Valet skulle afgöras af allmänna Congressen, som oförtöfvadt borde sammanträda. — Odysseus är erkänd såsom Grekernas öfverfältherre i i Thessalien och Macedonien. — Andliga Synoden på Morea har förklarat fastan mindre sträng under frihetsstriden, de af Turkar skändade kvinnor för obefläckade och martyrer för nationens förlossning, den mördade Patriarken för helgon och den nuvarande för kättersk och orättmätig. Synoden har äfven beslutit, att de Turkar, som låta döpa sig, skola njuta säkerhet till lif och egendom, och att de få återstående Turkiska barn skola upfostras på statens bekostnad och i Christna läran.

På denna årgång (eller från och med N:o 72, till och med N:o 175) af denna tidning kan prenumereras, i Landsorterna på alla postcontor samt i Stockholm på Deléen et Cos bokläda, med 3 Rd 16 sk. hoco. I landsorterna blir priset (inberäknade de af Kongl. Maj:t i nåder föreskrifna arfvoden till postverket samt afgiften till kronan) tillsammans 5 Rd 40 sk.

Prenumeranterne på Stockholms Courier äga att utbetkomma, i brochurer, 14 ark ännu bristande ersättning. De behagade därföre behålla de gamla prenumerations-sedlarna, hvilka berättiga till denna ersättnings utbetkommande. När någon brochure utkommer, skall sådant i denna tidning tillkännagifvas.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Måndagen d. 7 Januarii.

Skämt och allovar öfver det löjliga och det gemena uti en viss Bilaga, nyligen införd i Allmänna Journalen.

(Forts. fr. N:o 72.)

Gif Gudi äran, m. H., och bekänn, att Ni glömt dessa betraktelser eller ock räknade på någon allmän glömska af dem, när Ni framträdde och hoppades viuna bifall till Er fördomelse öfver mig för det påstådda nekandet. Jag hoppas, att jag icke var Er skyldig så mycken redovisning för det nekande, Ni pådiktat mig, hvilket icke ägt rum, men kunnat ske utan all rätt till förebråelse, om jag så behagat. Medgif nemligen, att all förbindelse till erkännande skulle upkommit från någon på sjelfva emottagandet grundad skyldighet till det emottagnas införande, och att allt således ankommer på frågan, om någon dylik skyldighet ägde rum.

Och se här, min värda Herre, sjelfva denna "kritik öfver alla till Courierens Redaction insända artiklar", hvori Ni finner de grundsatser rörande ovällden i så kallade försvarsskrifters och andra bidrags emottagande, hvilka Ni vanställer, men från hvilka Ni aldrig, inför någon bladets kännare, skall bevisa mig hafva afvikit. I denna skrift ligger hela "ovärdigheten af mitt förhållande," då jag vågade underlåta att införa Hr. Os verk, i hvilket, om det må kallas försvar för en angripen embetsman, den angripne åtminstone icke sjelf upträdde, såsom försvarande sig. Jag torde få upprepa min skrift hel och hällen, sådan den står i N:o 28:

"Redactionen af denna tidning har hittills mycket misstagit sig i sitt hopp om främmande bidrag. Åtskilliga saker hafva väl inkommit från okända händer; men knappast något deraf har varit sådant, att Red. trott sig höra begagna det, dels derföre, att ämnena icke ägt det allmänna intresse, som måste finnas uti hvad allmänheten förelägges, dels emedan skriftsättet varit af det smädaande slag, som Red. aldrig skall tillåta sig, dels derföre, att innehållet, efter Red.s öfvertygelse, kunnat vara rättmätigt ansvar underkastadt, dels också i anseende till alltför stor afvikelse från Red. egna tänkesätt."

"Långt ifrån att likväl göra detta sista skäl till en allmän regel, erkänner Red. hvarje tillfälle att framställa skiljaktiga meningar vara dyrbart i samma mån, som sjelfva meningarne äro vigtiga och skickligt behandlade. Under annat vilkor kan deremot Red. icke vidkännas någon förbindelse att emottaga uppsatser, dem Red. sjelf icke gillar, eller som innehålla försök till vederläggande af satser, hvilka i enlighet med Red. öfvertygelse blifvit i bladet förfäktade. Såsom sjelf ansvarig för hvad i detsamma inflyter, måste Red. vara berättigad att härutiinna följa eget godfinnande. At allt, hvad som strider mot dess öfvertygelse, men som den icke känner sig i stånd att vederlägga, skall plats ej vägras, i fall ämnet är ett ämne för allmänheten. Om det öfriga, hvarmed insändarne äga tillfälle att vända sig till andra tidningar, kan, så vidt det der inflyter, Red. komma i tillfälle att redovisa sin mening. Den föreställer sig då icke något möjligt fog till klagan öfver väld."

Erkänn, m. H., att det kostar på att anfälla sådana tankar, så rena och ärliga tankar, för att göra dem till ovärdiga. Jag har här upprepat dem, på det den, som vill se, må kunna se, om de instämma med dem, jag här ofvan anför, till närmare utveckling af deras grunder, eller om jag lätt-sinnigt öfvergått från ett system till ett annat.

Ni kallar denna förklaring en *lex in casu*, föranledd af en artikel, som man ville vägra plats i bladet, och hvartill förövändning borde finnas. Och häri ligger den ovärdighet i mitt förfaraude, som Ni behagar tillvita mig. Ack! min Herre, skulle Ni ej hafva lust att tillvita mig allt i världen? Det bör kosta Er föga mer, än att göra, hvad Ni redan gjort, efter att hafva börjat med att prisa mig för "värdiga begrepp om en tidnings-utgifvares kall och om publiciteten." Säg sjelf, hvilketdera jag snarare, efter ert tycke, bör undanbedja mig, en sådan mans beröm eller hans tadel? Ja, svara en gång på samvete: förtjenar det att lägga på hjertat, att man af en sådan person insulteras? — Och på samma samvete svara, om Ni kan: när blef det en skyldighet för Tidnings-utgifvare att, vid begärande af insändares biträde, kungöra, att man i valet af hvad som insändes vill följa de

lagar, som pligt och heder föreskrifva? Är man ej berättigad härtill, utan att hafva kungjort det? Och om er hjelte ej heller gjort detta, tror han sig väl derföre fri från all förbindelse att följa nämnde lagar? Är det en lex in casu, man stiftar, hvarje gång man utsäger dessa pligtens allmänna bud, hvarje gång man finner sig föranlåten att genom dem tillrättavisa irriga begrepp om de anspråk, som dessa bud grundlägga?

Sörj icke öfver brist på lugn öfverläggning i denna förklaring, som Ni häklar. Gör Er mödan att vederlägga, hvad den innehåller. Det blir mitt fel, om den icke håller prof, likasom min ensak att veta, om den tilkommit med eller utan luga — i fall ingen läsare skulle vara skarpsynt nog att i själva skriften upptäcka några spår af författarens lugna eller uprörda sinnesstämning.

Säger Ni, m. H., att jag "visat sanningen förakt?" — Nej, jag tvekar, om jag bör döma mig värd den heder, Ni gör mig. En sanningens martyrs skulle af Er ej kunna begära bättre än denna beskyllning — och jag har dock ännu så litet lidit för sanningen! — I alla fall, huru förbunden är jag Er icke! Huru måste Ni ej hafva sökt efter beskyllningar mot mig, innan Ni nödgades tillgripa denna! Om vi ännu skola strida, m. H., fortfar alltid att så anklaga mig för hvad ingen meniska tror — hvad knappast min argaste fiende vågar yttra, om han har en gnista af samvete och en gnista af förstånd, om han känner det ringaste af min person eller mitt obetydliga författarskap.

Har jag "pådiktat afsigter," säger Ni? — Det är menskligt att, mot sin vilja, felat. Något kan möjligen hafva undfallit mig som verkligen innebär en tydning af afsigter, hvilket jag då på det högsta ogillar, återkallar, ångrar och afbeder. Ett sådant förfarande är högst otillbörligt och, med afsigt gjort, oförlätligt. Jag ber Er, säg mig, om Ni kunnat i mina skrifter eller dem, jag utan ogillande kungjort i mitt blad, upleta något sådant. Men ohvad Ni upptäcker något eller intet; så förklarar jag Er i förväg och på det mest bestämda sätt: att ingen tidning i Sverige, gifves som häruti syndat så litet som min. Den tidning åter, som Ni försvarar, Allmänna Journalen, tillviter jag detta fel, begånget hoptals och till den gröfsta ytterlighet. Jag vet icke ens, huru er hjelte mången gång kunnat undgå lagens allvarsamma näpstr för detta ofog, om jag ej får antaga en verklig brist på allmän aktning och derpå grundad öfvertygelse om oskadligheten af hans omdömen.

Det är likväl sannt, m. H., att jag förtjenar

denna beskyllning af Er. Jag har varit den strängaste ifvare mot det ofog, Ni tillviter mig. Er hjelte har rodnat för mina lexor. Det är naturligt, att hans harm återfaller på mig. Och hvarföre skulle Ni undandraga Er att vara dess verktyg, Ni som påhördar mig till och med förakt för sanningen? Jag tackar Er, m. H. — ert vitsord är äfven här hedrande.

Riktigt anmärker Ni, att när jag i den lilla boken hungrar och törstar efter aktningvärda motståndare, för att visa dem, om jag förstår att tvista utan förolämpning; så borde jag ej, det oakadt, tvista på ett högst förolämpande sätt — om jag nemligen icke saknade sådana aktningvärda motståndare. Kom detta kärflva uttryck för tidigt? Skulle det karhända passat bättre efter utgifvandet af er bilaga? Jag medger det. Men Ni torde förlåta, att jag ej kunde spå. Om jag i denna stund kunde det; hvem vet, huru länge jag då behöfde vänta, för att af Er förses med ännu starkare anledningar till hvad jag sagt? —

Hvem är väl, m. H., den andre tidningutgifvaren, som jag i den lilla boken "hemödat mig" att få misstänkt för att göra frihet och sanning till föremål för sin speculation, drifvas af en lag "jalonsie de metier, med flera andra vackra saker"? Låt oss läsa i boken.

Efter en hop rama sanningar, rakt ställda till Argus och Allmänna Journalen, lika litet kryddade af krus som af ljertransakande tydingar och smädelser, och föranledde af den senares smädeskrift till en embetsmans försvar samt af den förras reflexioner öfver denna smädeskrift, träffar man först följande apostrof på 45 sidan: "Hafva dessa inconsequenter något annat att betyda, än en utan blygd ofsentliggjord karakterlöshet, en jemolik beredvillighet att tjena alla partier, en fullkomlig liknöjhet, hvilketdera som skall behålla öfverhand; så hafva de alltid haft detsamma att betyda, från den stund de började finnas; så är det ej först nu, som deri bordt igenkännas planer mot friheten, beräknade förfalskningar af hennes läror, till framtida bruk förvarade teorier för despotismen." — "Vi, som frukta att småda och att ransaka afsigter, våga icke gifva en sådan beskyllning åt utgifvarne af våra dagblad. Vi betrakta i dem hvarje stycke för sig, och så hafva vi derföre gjort äfven nu. Någon gång finna vi ett godt, af svensk eller främmande tillverkning, och då läsa vi med ostörd glädje, utan all aning om ormar, som skola döfja sig under blommorna. En annan gång träffa vi, hvad som synes oss rent förkastligt, gif-

"tigt i grundsatser, lögt, smutsigt, ovärdigt i fram-
 "ställningssätt, mot personer och mot vördnadsbju-
 "dande sanningar; och då förvånas vi öfver dessa
 "utgifvares oblyghet eller tanklöshet eller liknöjd-
 "het, som antingen kunna glöma sig i den mån, att
 "de äro i stånd att sjelfve frambringa, hvad som
 "så uppenbart strider mot deras förut yttrade län-
 "kesätt, eller också kunna kända sig, såsom blinda el-
 "ler fega verktyg, till kungörande af andras me-
 "niskar, så skiljaktiga från deras egna." Derefter
 "omtalas den möjliga vådan att i vår tid förlora
 "sin publicistiska kredit genom denna dubbelhet,
 "denna ringa agtning för läsares omdöme;" och
 "till slut heter det (sid. 47) "Vi få ej neka, att vi
 "för framställande af dessa reflexioner funnit pas-
 "sande anledning i den utmärkta kontrast, som All-
 "männa Journalens i fråga varande artikel gör emot
 "bladets ofta yttrade liberalitet. Vi neka ej, det
 "denna kontrast förekommit oss så anstötlig, att
 "den, ehuru visst icke ensam i sitt slag, skulle kun-
 "na blifva afgörande, till men för bladets kredit —
 "i fall nemligen epoken af karakterlöshetens miss-
 "lyckande plötsligen vore inne, förr än man det
 "mat. Men hvad vi med visslet torde kunna sä-
 "ga är, att ett ytterligare fortsättande af sådan dub-
 "belhet för ingen del vore rådligt. Man må för-
 "takta, så mycket man orkar, hvad man hittills
 "gjort; men man uphøre att göra så mer, derest
 "man ej vill äfventyra ett sådant fall i allmänna
 "opinionen, att man aldrig mer behöfver inför pub-
 "liken utmärkas eller vederläggas. — Man glöme
 "ej holler all varsamhet att undvika en tydning,
 "som, ehuru något snarare, dock lika lätt kan vinnas
 "insteg, emedan den visserligen icke är den vack-
 "raste. Man kan hafva varit liberal och ämnat
 "fortsätta att vara det, men haft nog litet sinne för
 "frihet och sanning, att vilja blott spekulera
 "på dem." — — —

(Slut e. a. s.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Någon bestämd bekräftelse har man ännu icke på Sultans död. I Wien hade (d. 15 Dec.) på några postdagar inga rapporter inkommit från Österrikiska beskickningen i Constantinopel, hvilket syntes bekräfta dess flykt till sjös. Den sista rapporten var af d. 27 Nov. Berättelsen om revolutionen i Constantinopel är af Gouverneurerna i Semlin och Peterwardein officiellt meddelad Hof-Krigsrådet i Wien, dock blott såsom ryk- te. Men då på flera dagar ingen vederläggning var

meddelad, tviflades icke mer på ryktets sannfär- dighet. Imedlertid var nästan all rörelse på Wiens böra afstannad, och ovissheten verkade oför- delaktigt i synnerhet på statspapperen. Från Odes- sa, numera den enda ort, öfver hvilken vi kunna få underrättelser från Constantinopel, berättas, att Engel- ska och Österrikiska ministrarne d. 23 Nov. halt en conference med Reis Effendi och därpå audiencie hos Saltan, som förklarade, att Grekernas privile- gier ej vidare kunde förnyas eller Ryska ultimatum bifallas. Grekernas förstörande vore beslutet och de skulle utrotas af jorden. På hemvägen från audiencen blefvo båda sändebuden, oakadt den star- ka Janitschar-escorten, högst insulerade af det ra- sande folket; och hela eftermiddagen besköts Lord Strangförds hotel med pistoler. Saltan lät förgäf- ves antyda folket att afstå från excesserna; Janit- seharen utöste tvärtom de grusligaste förbannel- ser mot Sultan och hans Ministrar, som redan i flera månader lofvat dem plundra Frankernas hus i Pera. Dessa underrättelser hafva med courierer blifvit öfversända till Petersburg. Öfver England berättas, att Engelska och Österrikiska minist- rarne kommo väl öfverens med den nya Reis Effendi (den förra afsattes, ej af politiska skäl, utan därför att han öfverträdt religionens bud, medelst supande) och oförtrutet arbetade på fred; men att man imedlertid var öfvertygad om krigets onud- vicklighet. Engelska ministern hade, genom sina före- ställningar uträttat, att de i Pera afträttade Moldauska fångars lik bortskaffades, innan de legat till all- mänt åskådande den vanliga tiden (tre dagar). Han har äfven skaffat nåd åt de Samoithraciska fångar- na, som vägrat skatt och blifvit tagna, då hela öns befolkning utrotades. — Flera Turkiska offi- cerare, som kommit till Jassy d. 1 Dec., hafva öp- pet ömtalat, att Porten afslagit Rysslands alla för- dringar. Turkarna, trodde de, skulle åter eröfra Krim. Imedlertid begå de grusligaste utavföningar i Moldau: kyrkor förstöras, deras skrud röfvas; Asiatiske soldater bära på gatorna Prelatmössor, såsom segertecken; klosterfruar och prester stym- pas, mördas eller sållas. — Från Ryssland har man bref af ganska nytt datum, enligt hvilka den så ifrigt af nationen efterlängtrade krigsförklaringen mot Turkarna ännu icke utkommit, men med fullkom- lig visshet väntades. Ryssarne komma att onse detta krig heligt och fäkta som lejon. Befallning är afsärdad om 12 Kosack- och Ulan-regimenters organisering. Grefve Wittgenstein, som varit nå- gra dagar i Petersburg, har åter afrest till sitt höggvaster i Tultschin.

Sultan har skickat fullmäktige, för att under-

handla med Grekerna. Om dessa fullmäktige äro underrättelserne stridiga. Somlige säga, att de äro fyra (en Engelsman, en Fransos, en Österrikare och en Turk); somlige att tre (förmodl. Turkar) blifvit afsände och kommit till Cerigo, "där redan en Turkisk, en Engelsk och en Fransk diplomat besunno sig, med hvilka de Turkiska fullmäktige hade besallning att rådföra sig.

Tvärt emot hvad Österreichische Beobachter har att förmåla från Constantinopel, nemligen att Chorschid snart gör slut på Alis valde, säga directa underrättelser, att Ali med beständiga fördelar försvarar sig, och att hans styrka dagligen ökas genom öfverlöpare från Chorschids armée, hvilken alltmer måste komma i trängsmål, då Paschan af Scutari, vid uprepade anmaningar från Sultan till förening med Chorschid, satt sig i öppet insurrectionstillstånd och visat, hvad man länge trott sig veta, nemligen att han är köpt af Ali. Härigenom och genom de Mohammedanska Albanesernas förening med Sulioterna, äro Albanien och Epirus alldeles undanryckta Portens öfvervalde. Grekerna frukta, att Chorschid för snart aflägar och Ali slipper ut. De hafva därföre lemnat vägen öppen för den förre att hemta förstärkning. Ändock tros han icke kunna hålla sig längre än en månad; hvarföre Sulioterna anstränga sig att intaga Arta och Prevesa, innan Ali slipper ut. — Furst Kantakuzeno har ankommit från Grekland till Livorno. Senaten i Suli skall uplösas och en central-regering inrättas, hvarom Albaneserne underhandlat med Akarnanerna och Etolerna. Paschan i Bosnien skall visa mistänkta rörelser, och tros äfven ämna insurgera.

Grekiska flottan ligger vid Hydra. Endast en escadre af 23 skepp kryssar utanför Thessalonik och understödjer Kassandrioternas företag. (Österr. Beobachters berättelse om Kassandras intagande af Turkarna synes ej bekräfta sig). De Turkiska befälhafvarne i Akrokorinth och fästningen Morea hafva begynt underhandla om kapitulation; men Jussuf Pascha med 300 utvalda Turkar kommanderar i fästningen Rumili, -- Grekerna hafva anlagt minor mot Patra.

Ryska Gouverneuren i Grusinien har till Petersburg inberättat, att Perserne slagit Pashan af Bagdad och intagit Erzerum. Vid Persiska arméens befinnas många Pranska officerare.

Spanien. Cortes's Utskott har ändligen afgifvit betänkande öfver de Andalusiska adresserna. Dessa ogillas i hög grad. "Fråga är icke om Ministrarna, utan om den-constitutionella konungamagten och lagarna, mot hvilka Cadiz och Sevilla

förklarar sig. Under förevändning att försvara constitutionen, har man uppsagt lydnad åt de constituerade auctoriteterna och inrättat inconstitutionella juntor m. m. Mätte Cortes vidtaga åtgärder, som afhugga det onda vid roten!" — De åtgärder, utskottet ansåg passande, framlemnades i ett försegladt paket, som Utskottet anhöll ej måtte öppnas, förr än en address till Konungen vore beslutad. En debatt uppstod, huruvida paketet skulle öppnas genast eller icke. Ändligen beslöts att därmed hafva anstånd. Man tror, att convolutet innehåller förslag om Ministrarnas afsättning.

I Galicien har Xefe politico, till följte af ordres från Madrid, öfvertagit styrelsen; och hela provinsen, utom Corona, skall visa honom hörsamhet. (Denna underrättelse är direct och nyare än en annan, enligt hvilken Mina skall hafva insatt en provisorisk regering i Galicien, utskrifvit contributioner, förklarar Galiciska hannarne fria, satt 30,000 i actif tjenst, gått mot gränsen o. s. v.) — I Barcelona har Xefe Politico, upskrämd af folkets hetta och addresser, dragit till sig trupper från cordonen och instängt sig i citadellet. Nationalmilicen har då blifvit samlad och upfordrat citadellet.

Amerika. I Mexico är saken afgjord. D. 27 Sept. höll Öfver Generalen Iturbide sitt högtidliga intåg i hafvudstaden, i spitsen för de tre garantiernas armée och med den största pragt. Följande dagen installerades juntan, enligt tractaten i Cordova d. 24 Aug. D. 29 utsågs den provisoriska regeringen, (däri Iturbide är President). Gen. Odonoju har sedermera aflidit.

Stockholm. Det synes nu, såsom vi här ändligen skulle få litet vinter. Önskligt vore, att han blefve något långvarigare än hans föregångare under sista delen af sistl. år; ty landtmannen här omkring är snart sagdt olycklig, om den väderlek, som vi hittills haft, komme att fortsara. Han har hvarken kunnat hemta sina nödvändigaste behof (ved ur skogarna och foder från aflägsse våta ångar) eller föra sina producter till torgen. — Denna vinter och några dess likar, vi nyss sett, skulle kunna något nedsätta ett slags patrioters skrik om det kalla, friska, herrliga klimatet i nordén, samt den jargen, atländingar lärt sig och i hvarje roman eller compendium uprepa, att i nordén blott finnas två årstider: sommar och vinter. Ty nu, allt ifrån sistl. Maji månad, torde vara svårt att uptäcka stort annat än höst, och den så fuktigt och ohälsosam, något annat land kan framvisa.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Thorsdagen d. 10 Januarii.

Skämt och allvar öfver det löjliga och det gemena uti en viss Bilaga, nyligen införd i Allmänna Journalen.

(Slut fr. N:o 75.)

Och vid denna blotta varning, denna alldeles otillämpade reflexion, är Ni färdig att utropa ert: *voilà quelqu'un, qui me connait!* En tidningsutgivare skall denna reflexion träffa, säger Ni. Skulle Ni belaga uppgifva, hvem denna em vore? När man talt om tre eller fyra, och slutar med en varning till Tidningsutgivare; så ser man Er i stånd att afgöra, ej allenast att man varnat just desamma, som man emtalt, utan ock att man varnat en viss ibland dem; Ert tolkningssätt förråder en gammal inösvad *criticus*. Efter detta tolkningssätt kan man aldrig säga till sin vän, utan att skymfa honom: "Du handlar ärligt, det vet jag — jag misstänker dig icke; men vakta dig; din handling får det och det skenet af tvetydighet, blottställer dig för de och de misstankar!" Att göra denna varning till hvad Ni vill hafva den att vara, må ingen kalla ett *afsigters ransakande!* — Dock, det är bäst att afbryta detta ämne; jag skulle kunna förleda Er att uppgifva den der tidningsutgivaren, på hvilken Ni funnit lämplig suppositionen att speculera på frihet och sanning. Vakta Er för honom. Ni skulle hafva rättfärdigat, på hans bekostnad, min föregifna beskyllning. Han skulle aldrig förlåta Er en sådan oförrätt.

Huru Allmänna Journalen "bevisligen fritagit sig från ansvar" för en artikel, som han infört, går icke in i mitt begrepp. Endera af oss är plump okunnig i denna punkt. Jag tror nemligen, att hvarje utgivare står i ansvar för hvad han publicerar; och jag vet icke, att tidningsutgivaren är fritagen från något, som åligger hvar och en annan. Jag vet blott, att han är underkastad ännu större inskränkningar.

Det är ej mitt fel, om Ni aldrig öfvergifver den inbillning, hvori Ni synes hafva förhärdat Er, att hvarje tidning bör stå öppen för meningar af alla slag. Jag skulle blott vilja veta, huru er hjelte är documenterad med bevis derpå, att allt hans

insända verkligen är insändt. Har han då gjort sig till en pligt att affordra alla insändare namnsedlar? Eller skall hvar och en, som angripes i en insänd artikel, vara belåten med utgivarens försäkran, att denna artikel är insänd, tillverkad utan utgivarens vållande? Han läser väl icke föreställa sig, att sådant skulle duga inför domstol. Men äfven i en hedersfråga andrar jag, huru alla de, som icke känna honom, skulle låta afväpna sig genom hans blotta försäkran, och om icke till slut hans hedersord blefve liksom något nött af långligt och mångfaldigt bruk. Ja, jag andrar, huru mannen skulle taga sig ut, i fall man blott ville börja med att alltjemnat bedja honom om plats för artiklar till nya skolans fördel, änskönt man beviljade honom all den frihet, Ni anser så onödig, att bifoga noter eller "vid hvarannan rad rycka läsaren i röcken; för att säga honom en trivial anmärkning." Och om rodan detta prof vore hårdt; huru skulle det då gå, i fall man anlidade honom att oväldigt emottaga alla slags insändningar, lika förolämpande mot dem han hittills aldrig förolämpat, som de insändningar, han hittills emottagit, varit förnärmande mot dessas motståndare. — Det är lätt, m. H. att vilja lägga ok på andras hals — det är icke så lätt att sjelf bära det.

Det förvillande, säger Ni, skall finna sitt motgift, det falska sin tillrättavisning, det ovärdiga sin bestraffning, tidningsutgivarens noter förutan. Och häraf följer, min Herre? Att tidningskrifvares tänkesätt äro likgiltiga, allt disputerande öfverflödigt, all tryckfrihet ändamålslös. Jag ser, att jag varit vilse. Hvad som förvillade mig, var det begrepp, jag gjort mig, om grunden för skrifteras straffbarhet, att den nemligen bestod uti deras syftning att förvilla. Om nu, tänkte jag, den skrift, som tryckes, är sålunda straffbar i sig sjelf (lagligen eller moraliskt); så torde dess kungörande dock någon gång kunna blifva ostraffligt derigenom, att denna skrift icke lemnas ensam, utan att vederläggning och nödiga uplysningar följa med, så att förvillelsen blir omöjlig. Jag ser nu, huru ytterligt enfaldig, huru ytterligt egenkär jag var, som icke kunde begripa, att allt detta var öfverflödigt, då ordet insändt förslog att afvända all olägenhet. — En enda ursäkt har jag blott: det var

icke min skuld, om min enfald förfördelade om uplyst allmänhet, — så vida nemligen icke min enfald skall bära skuld för hvad Tryckfrihets-förordningen sjelf förestafvat, nemligen förutsättning af möjligheten att förvilla och förleda denna allmänhet.

Er hjelte har visserligen icke "af de lättsinnigaste anledningar äfventyrat sitt blads existens." Ack nej! Han har aldrig äfventyrat den. Hans oförrätter, säger man, hafva alla varit riktade mot en sida, från hvilken man intet äfventyrar. Eller har han någonsin sagt Er, att han varit sjelfständig? Nej, m. H., han har icke ens under insändt skylat alla dessa sjelfstridigheter, som jag lagt honom till last.

Jag känner blott en tidning, som "två tre" gånger förlorat sin existens, och likväl existerar. Det är Anmärkaren. Annars är det vanligen tillräckligt att en gång förgås. Så var det åtminstone med mitt stackars blad; och jag kunde så mycket mindre förlora det för andra gången, som jag sjelf tillika förlorade rättigheten att vidare utgifva något blad. Jag har en bror, som sedermera försökte, och förlorade genast både bladet och rättigheten att utgifva något annat. Allt detta är ungefär lika allmänt bekant, som allt annat, hvad vi, både genom våra blad och efter deras uphörande, framställt till allmän kunskap. Skulle det icke dess mindre vara härom, som Ni vill tala, när Ni kastar det der lättsinniga äfventyrandet; så forde Ni förmodligen behaga säga mig det rent ut. Jag lägger då denna tillvitta lättsinnighet till de öfriga skymfliga omdömen, hvarmed Ni hederat mig. Mina läsare veta, huru lättsinnig jag varit, och veta säkert, hvad de skola tänka om den, som gör mig en så rimlig beskyllning. Ett lätta sinne, m. H., skulle kunna svigta under bördan af min lättsinnighet.

Och härmed må, för att nyttja edra egna ord, "akten vara lagd på Domstolens bord." Jag har sett litet, huru det tillgår vid domstolar; och jag är nöjd med denna liknelse. Ni får blott icke påstå, att den, som framlägger akten, alltid skall vara en vaktmästare, som ej känner, hvad den angår. Det brukas också, att parterna sjelfva framlägga sina akter; och då duger liknelsen. Allmänheten är domstol. Ni och jag äro parter. Skulle det nu, såsom Ni påstår, vara ett ingrepp i våra domares rätt, om vi lemnade sådana akter, som äfven innehölle våra tankar öfver de ämnen, vi drifva? Tror Ni, att parter komma för rätta, endast att tiga och låta döma sig? Eller om Ni vill jämföra oss med dem, som föra andras talan, tror Ni väl, att ad-

volater äro skyldige att stillatigande framlemnna sina hufvudmäns akter, utan rätt och utan förbindelse att sjelfva yttra sig, utan ansvarsskyldighet, i fall de åtagit sig orättfärdiga saker? Tror Ni dem berättigade till den undskyllan, att saken, den må vara så orättvis som helst, icke är deras, utan principalens? — Om Ni tror allt detta, m. H., huru fördömer Ni icke då er egen hjelte, jemte alla öfriga tidnings-utgifvare? Huru "obehörigt och oblygt" hafva de då icke, mången gång, tillåtit sig att förestafva domstolen, hvad den borde döma!

Jag har, må hända, varit något bitter emot Er? — Jag kan ej neka det; jag har verkligen förolämpat Er, likasom jag förut förolämpat andra motståndare — och af samma orsak, att jag nemligen trott Er förtjena förolämpning. Nå väl; jag står blottad för er hämnd, m. H., på hvad sätt Ni ock vill utkräfvad den. Jag har inga otillbörliga fördelar att använda. Jag är värlös, om icke min egen ringa förmåga och min rättvisa sak äro tillräckliga att skydda mig. Mina tänkesätt äro all min egendom, och deras oförvitlighet är vilkoret för min tillvarelse såsom medborgare och människa.

Det är ett strängt begrepp, jag gjort mig om min pligt, då jag yttrat de af Er citerade orden: "Den man, hvilken i sjelfva sin vrede icke säger ett ord, som hans samvete ogillar, han och ingen annan bör tro sig ren och ärlig nog att våga nedkalla allmänhetens blickar öfver den taktik, "han nyttjar mot sina fiender." — M. H. ransakert samvete, och hylla äfven Ni denna regel, om Ni kan. Mig krossar ovilkorligen dess tyngd, i fall jag skrymtar. Hvarje läsare med vett och heder genomskådar ofelbart min taktik. Jag har, såsom Ni anmärker, afsagt domen öfver mig sjelf. Jag är ovärdig att nedkalla allmänhetens blickar öfver mig, i fall jag affekterat det ringaste af allt, hvad jag sagt Er, i fall jag icke på samvete så föraktar ert förfarande, som jag här offentligen det betygat.

Författaren af den lilla anmärkningen i Courieren emot skrifven i Allm. Journ. om Tidningsväsendet.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Om oroligheterna i Constantinopel känner man ingen ting bestämdt. Att Sultan icke var mördad d. 1 Dec., har Post- och Inrikes-Tidningen berättat. Men om ock detta är officiellt och sant; synes dock af flera sammanstående berättelser, att lugnet icke lärer just herska i Constantinopel. Directa bref därifrån af d. 27 Nov. be-

rätta, att då Turkiska flottan kom från Dardanellerna och inlopp i hafvudstaden, sågos på fördäcken dels lefvande spitsade, dels hängda Greker. Vid denna syn utbrusto Turkarne i staden i ett segerskrål och begynte slåta alla Greker, som träffades på gatorna. Allt sedan hade Turkarnes rascri mot alla christna tilltagit. Deras fanatism stiger ju större faran blifver, genom Persernas beständiga framgång i Mindre Asien. För att öka exaltationen, låter Porten utsprida lögnen om fördelar mot Ali, o. s. v. En tolk och förste cavalier vid Engelska Missionen blef d. 25 Nov. förföljd på gatorna och hotad med döden. Engelska och Österrikiska Ministrarne besvärade sig däröfver, och Porten utgaf väl strängare befallningar, som dock troddes tjäna de öfriga Frankerna till föga säkerhet; hvarföre också samtliga de christna Ministrarne fogade anstalter, för att i nödfall undanskaffa sina fruar och familjer. Bröderna Kallimachus död har gjort djupt intryck på de christna sändebuden och tredes föranledda nya besvär från Ryska sidan. Illa är det för Turkarna, att de, i sitt rascri öfverlemnade åt sig själva, numera icke hysa förtroende till någon. — I Semlin hade man ännu d. 10 Dec. inga ytterligare nyheter om händelserna i Constantinopel.

I Moldau förfara Turkarna äfven efter gammal vana. Sedan all ting är upåtet och förstördt kring Jassy, begynna de sprida sig på landet, där de redan bemäktigat sig alla dyrbarheter. De säga, att Moldau och Walachiet framdeles komma att styras af två Paschar; och de tala om nästan ingen ting annat än ett tåg till Bessarabien och Krim. Deras styrka i Moldau ökas beständigt (så heter det af d. 9 Dec.); och Ryssarne draga därför äfven mer trupper därt. I synnerhet sammandrages mycket linie-infanteri vid Pruth, där äfven en anseelig artilleripark inträffat. Små skärmytslingar hafva redan förefallit. Så hände t. ex. en dag, att en Turkisk häst, som vattnades vid Pruth, simmade öfver floden till Ryska sidan och förgäfvets återfordrades. Då simmade 30 a 40 Turkar till häst öfver floden, för att själve återtaga den förlupna hästen. Men kosackerne fingo förstärkning, omringade Turkarna och förde hela hopen till Kischenew. I Bessarabien stå 7000 Hetarister som blott vänta krigets utbrott. Blodbanan (det vanliga krigsteknet) svajade ännu på Belgrads murar, men detta ansågs vara i anledning af krigsförklaringen mot Persien.

På Mindre Asiens norra kust råder allmän anarki. De insurgerade bergsboerna neka att betala Paschan af Trapezunt den vanliga skatten. De

hafva sammanrotat sig till ett antal af 8000 och lågade mot staden, där försvarsanstalter vidtogos.

Grekerne behålla öfverhanden både till lands och sjös. På Morea, i Epirus, Thessalien och Macedonien göra de beständiga framsteg. På Morea i synnerhet synes allt taga ett mera ordentligt utseende. Senaten, bestående af 26 ledamöter, är installerad. På Candia felas dem vapen. På Cypern skall lugnet vara återställt; Frankerne respektteras; det från kyrkorna röfvade gods återställles; den nya Erkebiskopen är bekräftad. Ett Hydriotfartyg har imedertid, i de Turkiske besättningarnas åsyn, inlupit på flera ställen på ön och plundrat.

Spanien. Cortes's utskott öfver Konungens remiss af adresserna från Cadiz och Sevilla har gifvit två utlåtanden: det ena egentligen angående dessa städers förhållande, det andra, försegladt, angående Ministrarna och oroligheternas anledning. Det förra uptager ganska utförligt, hvarföre båda frågorna åtskiljas och auctoriteternas i Sevilla och Cadiz förhållande ogillas. "Det var icke Baron Andillas personliga egenskaper, som missagade Cadizboarne, utan det var hans utnämning af den nuvarande Ministären. Regeringen hade bordt svara på deras besvär; men staden hade icke dess mindre bordt respectera och lyda regeringen. Cadiz är imedertid mindre brottsligt än Sevilla, som ej en gång hade en sådan anledning till besvär. I det sednares förhållande finner Utskottet en karakter af upror; i det förras en förvillelse. Båda för tjäna dock af Cortes ett skonsamt bedömande; men Cortes böra inför Europa ådagalägga sitt missnöje med dessa auctoriteters förhållande, hvilket troligen skall vara nog, för att återföra dem till deras pligt." I denna anda, och med de heligaste försäkringar om Cortes's orubbliga tillgifvenhet, var förslaget till adressen uppsatt. Detta förslag antogs af Cortes d. 11 Dec., efter 10 timmars debatt, med 130 röster mot 49. Enligt Franska blad, skall Alpuente hafva ifrigt satt sig emot frågornas åtskiljande och sagt, att brottsligheten eller obrottligheten af städernas förhållande icke kunde bedömas, förr än Ministrarnes vore bedömdt. Då detta skett, skulle kunna hända, att städerna icke blott upfört sig obrottsligt, utan äfven i heroisk grad gjort sig förtjänta af fäderneslandet. Gr. Torreno kunde icke utan högsta harm höra dylika maximer i lagarnas helgedom. Hvad skall, sade han, blifva af oss om förakt för lagerna utropas såsom förtjänt om fäderneslandet? I morgon kunde en ärelysten soldat bereda oss nya bojor. -- Åhörarne och hopen skola också, sedan förslaget var antaget, hafva yttrat

det högsta missnöje, kallat Alpuente "försvararen för folkets rättigheter", och tvungit honom att visa sig på en balcon, där han emottog tacksägelser. Detta, såsom sagdt är, berättas Franska blad.

Adressen afsändes sedermera d. 13 Dec. med en deputation, till Konungen, som med innehållet betygade sitt höga nöje. Så snart deputationen återkommit, bröts convolutet, som innehöll andra delen af Utskottets betänkande. Detta genomgår Ministrarnas förfarande, allt från deras tillträde, och föreslår, att Cortes måtte framföra en önskan, att Konungen måtte vidtaga sådana ändringar i ministären som tiden kräver; och skulle H. M. anse rådligt, att några närmare lagstiftningsåtgärder vidtagas, väntade Cortes ett förslag därom. D. 14 Dec, begynnade debatterne häröfver och man hade icke kommit till något resultat ännu kl. 5 på aftonen, då posten afgick. Grefve Torreno, som mycket lade sig ut för ministrarna, kunde ej vinna något parti och blef utvisad af folket.

Den lugna, värdiga, men kraftfulla gång, Cortes tagit, ingifver allmänt förtroende; och man har orätt, om man anser Spanien såsom en skådeplats för upror och skräcksystem. Ty ehuru Cadiz's, Sevillas och Corunas förhållande finner sina försvarare, äfven inom Cortes; är dock pluraliteten på båda sidor af den tanka, att hvarje upstudsighet mot de bestående lagarna är högst farlig. Folket har på intet sätt gjort sig skyldigt till oordningar eller utsväfningar. Konungen är fast i sitt beslut att icke gifva efter för de upstudsige, och såges hafva beslutit att ändra ministären, först sedan de underkastat sig, och utan att synas tvungen därtill. Valen i Cadiz hafva gått för sig i största lugn. Från sjelfva Coruna säga de sista underrättelserna (till och med i Franska Ultrasblad), att folket förklarar sig för uprätthållande af lagarna och ropat: "lefve Konungen!" I Orense har folket rest sig i massa och fordrat, att de missänkta trupperne skulle afväpnas och ingen lydnad beviljas auctoriteterna i Coruna, så länge Xefe politico icke var i frihet. Han har sedermera förlagt sitt residence till Lugo, därifrån han med proclamationer hotar Mina, som också, utan flera omständigheter, skall hafva åter underkastat sig regeringens befallningar och förklarar, det folket blott för en tid tvungit honom till motsatsen. I Navarra blir hans minne allt mer hatadt, sedan soldaterna i Pamplona d. 8 Dec. förhade ett förargligt uptråde, medelst kringbärande af en bild (Konungens?) med inskrift: Vaya buscar sueldados en Francia (låt honom gå och söka soldater i Frankrike). Detta hade afseende på den starka gräns-

cordonen å Franska sidan. Borgerskapet i Pamplona står under vapen och har instängt soldaterna i citadellet. Flera rykten om oroligheter i Navarra äro för mycket obestämda och obestyrkta, för att förtjäna anföras. -- Riego vistas ganska lugn i Catalonien. -- Garnisonerne i Saragossa, Ferrol, Valencia, Orense Lugo, Cordova, Grenada m. fl. hafva försäkrat om sin trohet mot lagarna. Alla rykten om verkliga drabbningar i Cordova o. s. v. kan man med fullkomlig säkerhetsförklara för diktade.

Alla de "sju perlorna", säger en tidning, d. v. s. de 7 ministrarne, som afskedades d. 2 Mars, äro valda till deputerade i de nya Cortes.

Amerika. Hela provinsen Guatimala har förklarar sig sjelfständig. Oajaca och Teguntepec hafva följt exemplet. Allt föregick högst fredligt och utan motsägelse, i anledning af ett bref från Intendenten i Ciudadreal, som inberättade sin provinces sjelfständighetsförklaring och nya regeringsform. -- Då Bolivar förchafver ett tåg mot Panama, kan Guatimala komma i förening med Columbia, så vida det icke lähdre väljer att förena sig med Mexico.

Frankrike. I de deputerades kammare hafva förefallit märkliga debatter om censuren m. fl. ämnen. I fråga om en petition, hvarvid B. Constant häftigt frågade ministrarne, om de ärt sina föregångares obeslatsambet, yttrade Corbière: "Redan därigenom blott, att en del af kammaren, om och minoriteten, finner skäl att vända ministrarnes upmärksamhet på en petition, är, om och remiss till oss ej beslutes, tillbörligt, ja en skyldighet (ty jag ser gärna, att gränsen för ministrarnes skyldighet utvidgas) att taga petitionen i öfvervägande." Denna stora liberalitet, som den nya ministären visar, har dock icke hindrat, att ju underståndom de liberale göra häftiga anfall.

Stockholm. H. M. Drottningen af Sverige har nyligen, under namn af Grefvinna af Gottland, företagit en resa från Paris till Brüssel.

Från Upsala berättas, att Akademiska Senatens där under sistl. hösttermin måst vidtaga allvarsamma steg, i anseende till några obelagliga och oroliga upträden bland de studerande.

På denna tidning kan, för detta år, i Deléen & Co.s bokläda prenumereras, med 3 Rd 16 sk. b.co. I landsorterna blifver priset (inberäknade arfvoden till Postverket och afgift till Kronan) 5 Rd 40 sk.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Måndagen d. 14 Januarii.

En blick på sislidne år.

År 1821 har varit reactionens år. Ingen ting har blifvit utveckladt, allt inveckladt. Den ofantliga gäsning, som länge rådt i Europeiska folkens sinnen, har begynt framträda i bjertare färger och har vuxit. Svårligen skall den lugne åskådaren låta inbilla sig, att hela släktet är fattadt af en brottslig anarkisk yra, utan skäl och endast föranledd af demagogers och oroliga hufvudens äregiriga stämplingar. Man måste ana, äfven om han ej kan förklara det, att någon verklig anledning, något, såsom Hamlet säger, ruttet i staten, tvingar folken till denna oroliga sinnesstämming. Ty det är icke möjligt, att så många millioner låta leda sig af ett enda band demagoger, eller att desse öfver hela världen slutit ett så nära förbund och så noga öfverenskommit om operationsplanen. Nej, nöden, näringslösheten har stigit till en förut okänd höjd, just under det ljuset, medvetandet af både det onda, som finnes, och det goda, som borde finnas, vuxit i samma förhållande. Det skulle således vara ett underverk, om folken vore nöjda med sin ställning; men det är alldeles icke något underverk, att de äro missnöjda.

Den stora revolutionen, som begynte för 50 år sedan, genom NordAmerikanska staternas affall från England, har under år 1821 blifvit fulländad. Europa begynner lemnas ensamt åt sina egna krafter. Och ändock följes envist den gamla politiken i handel och näringar, samma missfoster till politik, som, ehuru onaturlig, kunde bibehållas, så länge hela den öfriga världen skattade åt den öfvermodiga Europeen, men som nu måste vara förstörande. Dessutom har Europas lif under de sista decennierna varit en ouaturlig spänning, en feberstyrka, som en gång måste gifva efter. Beständiga krig, först mot de revolterade kolonierna, sedan mot Franska revolutionens alla utgrenningar, hade skapat en ofantlig consumption och därigenom upjagat näringsliten och speculationen i stort. Allt hade blifvit handel, men tillika ett sträfvande mot handel, i så måtto att hvarje stat sträfvade efter ett hjernspöke, som kallas ekonomiskt oberoende, d. v. s. en kraftansträngning att

sjelf göra sig allt, hvad man förbrukar, att sjelf endast sälja, men icke köpa, med ett ord: att samla metaller. De svindlande skulder, regeringarne gjort, hafva förvandlat staterna till bankrutt-färdiga äfventyrare, som fordom uppehöllo krediten genom invisningar i sina aflägsse bisittningar, i de därpå beroende tulltaxor och monopolier. Det enskilda skenbara välstånd, som den under det beständiga fiendtlighets-tillståndet upjagade handeln och industrien frambragte, förvillade ögonen på folken, så att de ej sågo statsskuldernas afgrund. Med ett ord: öfverspänningen dolde länge det falska i det existerande välståndet och det verkliga i nöden. Statshushållningen urartade till ett enda studium, det att uptänka och indrifva skatter.

Men slöjan har fallit; skuggbilderna hafva försvunnit; öfverspänningen har upphört. Europa har fred och har förlorat sina colonier; men dess financer och näringar stå ännu på krigs- och colonie-fot; det falska systemet har begynt visa sin falskhet; införande af ett nytt kommer att skaka Europas innersta grundvalar, i alla fall, men i synnerhet då man icke vill införa det. Ty revolutionen måste blifva fullständig, och i den nya byggnaden duger det gamla knappast såsom materialier. Likväl sträfva de styraude att motarbeta, hvad som knappast kunde lyckas utan fullkomlig upplösning, äfven om de medarbetade. De stå sedan förvånade, att deras gamla, af så många sekler och så många compendier bestyrkta vishet icke gör verkan.

Olyckligtvis inträffar detta just på samma gång med ljusets allmänna utbredande. De gamla formulerna passa ej mer; folken nöjas ej mera med magtspråk, ej mera med glitter i löften och åtgärder. Europa ligger just i vända, färdig att föda en ny sakernas ordning. Denna måste blifva ett foster af ljuset. Ty har ljuset en gång kommit, så måste det få herravälde, eller ock förstöra allt. Ljuset är den lugnaste medborgare, men den oroligaste slaf. Detta vore för mången af de föregifna läkarne ett skäl att motarbeta förlossningen.

Vi påstå imedlertid ingalunda, att det största onda är ekonomiskt eller materiellt. Tvärtom är detta blott en väckelse för sträfvandet i andligt afseende. Den stora allmänna nöden, känslan af

livets obehag, hafva i sinuena kastat en brand, som hotar att itända hela verldsdel. Nöden har öpnat den slumrandes ögon; och då de blott äro öppnade, se de äfven annat, än hvad som var första orsaken till deras öppnande. Den revolution, som för 30 år sedan begynte (till en del föranledd af den Amerikanska emancipationen) har icke hunnit utveckla sig, och dess får äro ännu öppna. Branden släcktes, eller snarare förmurades och gömdes, på ett ställe, det enda, där han kom att bryta ut; men i det öfriga Europa frambröt lågan aldrig, och har smugit sig kring hvarje regerings rot. Nu bebåda rysliga och omiskänliga tecken på flera ställen, att han ej mer kan hämmas och att endast den största vishet kan leda henne så, att förödel-sen blifver måttlig. Att släcka henne med blod — såsom vanan förr vid folksrörelser varit — torde ej mer vara tid; ty den, som en gång begynner med blod, kan aldrig beräkna, hvar blodbadat slutar, eller hvem som blifver dess sista offer. Att med krig och andra lysande eller berusande företag, bortvända folkets ögon från det stora eländet och från målet, dit alla sträfva, är icke eller rådligt.

Hvad skall man då göra? — Intet annat än gripa verket an med allvar och upriktighet. T. ex., såsom Mr. de Bourienne, missionärerne m. fl. i Frankrike, arbeta på hjertets qväfvande och på mörkrets återinförande? Det torde vara något för sent och gå något för långsamt, emedan en ny generation då åtminstone måste afbidas. — Huru skall man då inrätta en kraftig och ändamålsenlig reaction? Danna friga skola icke alla Europas vetenskaps-akademier lösa.

Är då hela Europa dömdt till upror och undergång? Nej, säkerligen ingen enda dess minsta del — om man icke förer mera brännbara ämnen på elden, om man, i stället att söka qväfva den, tvärtom gör allt, för att leda den till goda resultat. Ljus och värma sinnas i elden. Med dem kan mycket godt uträttas, då man förstår nyttja dem. Ännu är, oaktadt alla deklamationer, ej bevisadt, att den eld, som nu flammar i Europa, är en mordbrand; men han kan blifva det, om han behandlas såsom sådan.

Och med hvarje år växer faran af att behandla det onda med våldsamma medel med proclamationer om människornas behof af förmönder-skap, med arméer mot meningar. Det blod, som kan flyta, kommer öfver dem, som tro bajonetter bestända till tänkesättens ändrande eller styrande. Denna sanning blifver med hvarje dag tydligare, ehuru vi just under det förlidna året tycka oss

hafva ett talande exempel på motsatsen, nemligen i Neapolitanska revolutionens utgång.

Denna revolution slutades, genom främmande inverkan, nästan utan ett enda kanonskott, eller lika hastigt och lätt, som den skedde. Neapolitanerne hade grannar, som icke tålde de nya ideerna, den nya sakernas ordning. De skröto för mycket af sitt blifvande försvar, för att kunna göra något motstånd. Vid det oväsendliga, ja nästan barnsliga, vid namn och dylikt, fästade de sig för mycket, för att hafva tid med det väsendliga. Revolutionen var ett spektakel; och Neapolitanerne älska spektakel. Men snart blef det för besvärligt att agera. Säkerligen böe man dock medgifva, att män med både rent hjerta och lust hafvad funnos bland de revolutionerande. Men om mängden bestått af skrymtare eller pultroner, så är det för ögonblicket tämligen likgiltigt, under hvad styrelseform dylika varelser lefva; ehuru det är viktigt, då man ser på framtiden och besinnar, att det är lagar och styrelsesätt, som bilda folk.

Sedan Neapolitanska skådespelet var utspeladt, hade Congressen i Laibach (eller i Troppau, som han vid årets början hette) icke mer att uträtta. Obestända rykten talte väl om öfverläggningar angående Spanien; men detta land synes ännu i dag vara öfverlemnadt åt sina egna krafter, en lycka, hvarför det kanske till största delen har sitt läge att tacka. För den Piemontesiska revolutionen fördrades icke ens någon congress. Några tusende Österrikare inryckte i Sardiniska staterna och återställdo, utan motstånd, den gamla ordningen.

Italiens revolutioner blefvo således icke långvariga och utan några särdeles följder, om ej den föga lyckliga att Europa kan vänja sig att anse Italianerne, och dessa att anse sig själva, oskickliga att gifva sig några styrelseformer, mera afpassade efter tiden och den i det öfriga Europa rådande bildning. Italianerne må hafva haft rätt eller orätt; olyckligt är i alla fall exemplet af en åtminstone föregifven nationalvilja, som icke kan göra sig gällande, utan blott decrediteras och nedslår. Den är lik en god lag, hvilken hvilas och icke utöfvas. Detta är en olycka, men dock mindre, än om han skulle anlitas och då verka lamt och föraktas. — Såsom en orsak, hvarföre Neapolitaner och Piemonteser svärligen kunde rofästa en ny styrelseform, har man redan anmärkt den omständigheten, att de saknade, hvad Spanjorerna ägde, en redan känd och en tid redan i verkställighet satt constitution, till hvilken de kunde sluta sig. Den Spanska proclamerades väl, men var en främmande va-

ra, hvilken folket icke kunde förmås att med lif och blod försvara.

Och Spanien — sjelfva moderlandet för de två sednaste årens folkrörelser — hvad båda dess öden? Mången väntar en sådan revolution som den Franska; men det är svårt att tro detta. En långt drifven trotsighet, ja, om man vill, oro, har visat sig i flera delar af riket; men till en ändamålslös blodtörst, till mord endast för mords skull, hafva inga märken varit synliga. Vinnessas död är det enda exemplet, som talar mot denna erfarenhet. De verkliga förfärande fenomen, som nu visa sig i södra delen af riket, i Coruna och Navarra, hafva en alldeles motsatt karakter mot dem, som i Frankrike föregingo skräcksystemet. Folkets och auctoriteternas upförande är visserligen resning, upror mot den constituerade magten, och således i högsta grad farligt och tadelvärdt; men sjelfva sättet har någon ting lugnt och fast, som icke utmärker den lätt sinnigt rasande mörkdarhoppen.

(Forts. e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Ryktet om Sultans död är befunnet ogrundadt. Man har directa underrättelser ända till d. 9 Dec., hvilka säga, att lugnet ända till dess icke var stördt i Constantinopel, och att en ärfman utgått öfver hela riket till befälhafvarne, med ännu strängare befallningar om lugnets vidmagthållande och enskild egendoms skyddande. Porten skulle hafva förklarar sig alldeles instämma i de öfriga magternas fredliga tänkesätt. Men fråga vore blott, om det blefve möjligt att hålla pöbelns fanatism och öfvermod i tygeln. Detta lär dock vara ett svårt problem; ty, enligt både äldre och nyare berättelser, var Janitecharernas och folkets förbittring stigen till en oerhörd höjd; Sultans långsamhet, obeslutsamhet och mildhet tadelades med öförskämnd bitterhet; pest och allmänt missnöje funnos redan; hungersnöd och upror väntades, och de christnas belägenhet var mer än ryslig. Grymheterna mot dem hade åter begynt. Imedertid visste man icke med säkerhet, hvad parti Porten komme att taga, i afseende på det Ryska ultimatum; några rykten sade, att det var förkastadt helt och hållet; andra att det var bifallet, undantagande några mindre saker, dem Porten ämnade strängt påstå. Ryktena, som säga, att Ryska arméen redan gått öfver Pruth och begynt fiendskigheter, berättas väl från flera håll; men man kan dock icke

med visshet säga, att de äga grund. Mera säkert är, att nya Turkiska trupper allt jemnt ankomma till Jassy och att äfven det tunga Ryska artilleriet gått öfver Dniester mot Pruth. Ätven i Wien anser man kriget oundvikligt. Österrikiska hofvet kommer att iakttaga den strängaste neutralitet.

Om de underhandlingar, som mellan Porten och de christna ministrarna föreföll i slutet af November, har man en berättelse, som bland annat innehåller följande. D. 22 Nov. hade Österrikiska Internuntien en conference med den nya Reis Effendi och den nya Kiaya Bei. Den förre påstod, att Moldaus och Walachiets utrymmande, hvarpå den forna Reis Effendi ingått, kunde ske endast under följande vilkor: att Österrike, England och Frankrike garantera, det båda furstendömena, efter utrymningen, hvarken besättas af Ryssar eller Hetairister; de till Ryssland flyktade Greker skola, i närvaro af Turkiska Commissarier, straffas, så vida de ej förut äro utlevererade; kyrkornas återbyggande kan ske först efter återställt lugn och sedan Grekerna allmänt nedlagt vapen. Österrikiska Internuntien frågade, om Porten ville krig eller fred; men Reis Effendis fullmagter gingo ej så långt, att han däröfver kunde gifva någon bestämd förklaring. "Sultan, (sade han vidare) skall handla efter sitt behag, och 90 millioner musulmän (med Perser och Maroccaner inberäknade) — annars blir summan något för glupskt tilltagen) skulle, med svärdet i ena hand och koran i den andra, veta att försvara sina rättigheter mot christenheten". — Det var följande dagen, som Lord Strangford hade sin förr berättade conference, då han på hemvägen så misshandlades af pöbeln. Han gjorde åter ett försök att varna Sultan, genom en note, hvilken Reis Effendi dock d. 27 Nov. icke ännu emottagit.

Grekerne äro för innevarande vinster obestridda herrar i de Turkiska sarvattnen, sedan Turkiska flottan gått hem (och en mängd af dess befälhafvare blifvit afträttade i Constantinopel). Morea hafva de nästan hel och hållen i sina händer. Korinthiska näset är så starkt befästadt, att de frän den sidan ingen ting hafva att frukta. Mot sjelfva Korinth användna de sina yttersta krafter, emedan denna stad anses såsom nederlagsplats för alla de Moreotiska Turkarnes skatter. Den är därför strängt innesluten, likasom Modon, Koron, Napoli di Romania och Patra, hvilka platsar man trodde snart skulle gifva sig. Arta var färdigt att gå öfver; belägrings-arméen ökades. Fästningarne Rumili och Morea hafva gifvit sig; och de Albaniska besättningarne förenat sig med Grekerna.

På Candia skall Dem. Ypsilanti hafva fästat synnerlig upmärksamhet. Det ser ut, såsom ville man bereda ön till en tillflyktsort för Grekerna. Ysplan skall hafva varit att afsända dit 8000 man och låta blokera och oroa hamnarna med 20 utvalda fartyg, så att invånarna lingo tid att till intet göra Turkarna inne på ön. Planen skall äfven hafva varit att på alla öarna indrifva hälften af den skatt, som annars betalas till Porten. Dessa penningar skulle användas till truppernas behof på Morea och Kandia och till att återföra till Kandia de invånare, som begifvit sig därifrån. Enligt underrättelse från Trieste af d. 20 Dec., lägo ungefär 30 a 40 Hydriotfartyg omkring Kandia, och en något betydligare escadre i Patra-viken. De förra besvärade mycket alla nationers fartyg, i synnerhet Neapolitanska och Sardiniska, med visitationer och prejerier. Den seduarne escadren gjorde i synnerhet jagt på Turkiska, Egyptiska och Barbareskfartyg, af hvilka de redan inbragt betydliga prisor.

Turkarne hafva brändt alla städer, ifrån Korinthus ända till Macedoniens gränser. Invånarne, som i sju månader vistats i bergen, hafva vunnit stor färdighet i småkrig. Landet är därtill beqvämt och en stor del af Grekiska nationen har i tre sekler aldrig varit kufvad, utan fört ett guerrilla-lif, hvartill hela folket nu bildat sig. Medelst vapendepoterne på några öar, har det lyckats att sprida gevär på hela continenten, ända till Kassandra. Från Kophalonia, Zante och Cerigo skola mer än 20,000 gevär med bajonetter hafva kommit. Nu kan man ock icke komma till det minsta bergpass, som ej försvaras af talrika krigare, väpnade med bajonetter och lansar. Turkarne (heter det från Corfu) äro fördrifna till och med från slätlandet i Grekland; endast på Thessaliens och Janninas slätter kringflacka ännu några ryttareskaror. Omer Wrioni, som innehar Athen, underhandlar med sin gamla krigskamrat Odysseus. Denne tappre Albaner var fordom Grekernas farligaste fiende. Men Odysseus har besegrat honom och håller nu på att göra slut på hans välde. — Från Widdin berättas, att Grekernas magt vid Kassandra blifvit, af Kapidschi Pascha af Thessalonik, i grund förstörd, efter en 14 timmars envis drabbning, då Grekerne förlorat 6000 man och af de öfverblifna en del nedlagt gevär, en del flytt på Hydriot-fartyg, som allt jemnt kryssa utanför och göra farvattnen osäkra. Från andra håll berättas förloppet så, att Turkarne verkligen i några dagar innehaft de yttre fästningsverken vid Kassandra, men blefvo alla nedgjorde, sedan Grekerne narrat sig in till dem.

Tvisterna mellan Ali och Sulioterna äro bi-

lagda. Han har gått in på att uppfylla de löften, han gifvit, då han ingick förbundet med dem. Albaneserne hafva därför afbrutit sina underhandlingar om en regerings uprättande i Mesolongi. — Turkarne sägas nu mera, enligt Wionska nyheter, smickra sig med hopp att snart intaga Jannina. Chorschid (som är nämnd till Pascha af Jannina) skall hafva intagit två fästningar, som äro stadens starkaste förmurar. Han skall från Paschan af Thessalonik hafva fått en förstärkning af 12000 Asiater. — Chorschid skall hafva bjudit Grekerna stora summor för sitt harem, som togs i Tripolitza.

I Smyrna hafva åter de vanliga mordn och förföljelserna mot de Christna begynt. De Europeiska Consulerna hafva gemensamt ingifvit föreställning härom hos Paschan, som svarat ganska torrt.

Kriget med Persien anser man i Constanfinopel för bilagdt, sedan det missförstånd, hvartill Schacken förleddes, blifvit uplyst.

Spanien. Allt synes ljusna. Mina, såsom bekant är, har fogat sig; Galicien är lugnad, genom sin Xefe politicos beslutsamhet. Alla deputerade-val hafva slutats på det för patrioterna mest tillfredsställande sätt, äfven i Sevilla. Riego har, genom sitt väljande (i Asturien,) blifvit mindre farlig. — Man tviflade icke, att ju Sevilla och Cadix skulle underkasta sig. I det öfriga Andalucien rådde undergifvenhet. En oppositionsman har sjelf hos Cortes yttrat, att från det ögonblick Cortes förklarar sig, vore något motstånd icke mer tänkbart. Detta var allmänna tänkesättet, och alla lugnets vännar hemtade förtröstan af denna ofantliga moraliska styrka hos Cortes. Deras debatter hafva haft den lyckligaste verkan på tänkesättet; äfven de häftigaste talte om nödvändigheten af lydnad; mången, annars ministrarnes motståndare, påstod, att de i närvarande stund borde af alla krafter understödjas. Fölkot strömade i ofantlig mängd till Cortes's sessionsrum; men aldrig hafva lugn och ordning varit större i hufvudstaden. — I tre dagar debatterades om andra delen af utskottets betänkande. Ändtligen beslöts hemställa, att Konungen måtte vidtaga åtgärder, dem omständigheterna fordrade, då den nu varande Ministären icke ägde nödig moralisk kraft, Ministären lärer således afgå.

På denna tidning kan, för detta år, i Delden & Co.'s boklåda prenumereras, med 3 Rd 16 sk. b.co. I landsorterna blifver priset (inberäknade arfvoden till Postverket och afgift till Kronan) 5 Rd 40 sk.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Thorsdagen d. 17 Januarii.

En blick på sisulidne år.

(Forts. fr. N:o 75.)

Hvad har man icke att hoppas af en sådan national-församling som Cortes! De utgöra folkets verkliga ombud, urvalet af alla dess mest patriotiska och uplysta män. Detta hafva de bevisat med den fasta och värdiga gång, deras öfverläggningar tagit, med den ofantliga moraliska kraft, deras beslut äga öfver folket, med den rättvisa och moderation, som noga skiljt mellan den undergifvenhet, folket måste visa regeringens befallningar, och den rätt, folket har att bedöma sin regering och att i laglig ordning förvänta afhjelpande af ett felaktigt system. — Och detta folk förtjänar att representeras af sådana Cortes. Midt under den häftigaste sinnesspänning, under den största förbittring mot regeringen, hafva valen till de nya Cortes gått för sig i största lugn och fallit på de värdigaste män, de största vänner af ordningen och constitutionen (om blott några få undantagas). Detta visar, att folket icke vill någon anarki, någon revolution, några våldsamma beslut, utan blott constitutionens stränga iakttagande. Hos ett sådant folk måste äfven en Riego i längden blifva oskadlig — om han nemligen någonsin varit uprorsstiftare; om icke egenkärlek och obetänksamhet snarare ryckt honom in i en hvirvel, där han svindlat och sedan följt med strömen. Kanske är Mina den ende, som upgjort några djupare planer; men han är också öfver allt öfvergifven af folket, som ej eller låtit förleda sig af Merinos och andra, af de missnöjda presterna uppsunna, ränkor och löften.

Dessa betraktelser, dessa enkla slutsatser af hvad man dagligen ser, kunna ej annat än minska förtroendet till Franska Ultras-partiets berättelser, mindre om hvad som händt, än om — hvad detta parti önskar måtte hända. Det arma Spanien har under år 1821 varit hemsökt af många plågor. Pest och inbördes krig avutes nyss hota det med undergång; och i de flesta andra länder skulle patrioterna förtviflat under lika omständigheter, och folket, nedtryckt af olyckorna, blifvit kallsinnigt för fäderneslandet. Men under det smittan rasade

i Barcelona, så att invånarne måst fly ur sina boningar, vek upmärksamheten dock ej från fäderneslandet, fortforo alltid dess angelägenheter att väcka samma deltagande, som under de gladaste utsigter. Ett sådant folk kan missledas, kan öfverskrida skrankorna, men kan icke söfvas och blifva verktyg i despoters eller demagogers hand. Må folken, som vilja frihet, lära af detta folk! Vi hafva ännu icke funnit det ovärdigt att tjena dem till mönster. Det har således äfven förtjent att alltjemnt smädas och beljugas af frihetens fiender.

Spaniens lilla grannstat Portugal är ett märkvärdigt fenomen, som på det fullkomligaste sätt vederlagt den gamla läran, att revolutioner måste vara åtföljda af skakningar, förföljelser, uplopp, blodiga grymheter. Ingen ting sådant har visat sig i Portugal, emedan folket fått, utan främmande inverkan, sjelft reglera sina angelägenheter. Det är icke förbättringens, omskapningens vänner, som önska eller frambringa det onda. Det är dess fiender, missbrukens vänner, som gjort och göra statsförändringarna blodiga; detta blifva de, då reactioner börja. Men i Portugal synas inga materialier till reaction. Dess enda granne är constitutionel och skickar icke arméer mot tänkesätt. Längre afsläse stater hafva icke tillfälle att umbära några bajonetter, som kunde erfordras för närbelägnare meningar. Om inom Portugal finnes något reactions-ämne, så kan det icke verka, då det icke understöddes utifrån.

Och för denna lycka, att icke få främmande understöd åt sina aristokratiska och hierarkiska factionister, kunna Spanien och Portugal hafva att tacka de märkvärdiga hvälfningar, som under år 1821 visat sig i sydöstra Europa. Afkomlingarne af hela Europas undervisare i vetenskaper och konster, af dem som först öfverförde Asiens och Egyptens vishet till det sednare befolkade land, hvilket en gång skulle blifva verdens beherskare endast genom snillet och verksamhetens öfvervigt, hafva nära fyra århundraden varit slafvar under en tatarisk hord, som aldrig kunnat bildas, i likhet med de öfriga asiatiska stammar, hvilka bosatt sig i Europa. Det sköna Hellas, bebodt af samma sköna, men, som man trodde, försvagade människorace, har varit ett hemskt tillhåll för förtryckta och för-

tryckare, de förre förnedrade och ett rof för godtycket, de sednare lika vildt våldförda af despotismen, dystra och glädjelösa genom en fanatisk religion. Städer, dem konsterna och ett älskvärdt, ett för naturens renaste intryck öppet folk fordom bebodde, hafva under sekler legat i grus, och råa janitscharer hafva bevakat ruinerna. Och det hysade Europa, som endast genom Grekerna är, hvad det är, såg detta fövargliga skådespel och teg. Så länge Solimaners och dessa öfriga Turkiska furstars vilda tapperhet förfärade Europa med blotta namnet af sina vapen, och christenheten hade nog att göra, för att undan dem rädda sig sjelf; så länge hade Grekerne ingen hjälp att vänta från sina trosförvandter — i synnerhet då det trångbröstad sekhathet knappast erkände dem såsom sådana. Men då Ottomanerne hunnit nedsjunka i veklighet och knappast mer förmodde försvara sig mot hvarje uprorisk satrap; då hoppades man, att christenheten skulle göra något för Grekland.

Detta var dock just den stora misstråkningen. Just sedan det Christina Europa ej behöfde mer, än att gemensamt förklara sig mot Turkarna, för att krossa eller förjaga dem, då begynte de att icke behöfva frukta något af det gamla religionshatet; afunden och handels-intresset skyddade och skyddar dem. Fritt fick muslimanska pöbeln — och ofta icke blott pöbeln — förakta och förolämpa hvarje christen och hända alla folkrättens föreskrifter; fritt fick hvarje kvarleva af bildning i det Turkiska området trampas och förstöras af en öfvermodig och fanatisk höp.

Men det är icke mänskligheten, som denna förebråelse träffar; det är politiken. De arma Grekerne hafva alltid varit föremål för folkens medlidande och välönskningar, fastän politiken gått en väg rakt motsatt mot den enskilda känslans. Också då Grekerne under sistl. år begynte resa sig mot förtrycket, omfattades deras sak med allmän entusiasm. Om detta befrielse-krig råder icke mer än ett tänkesätt hos alla, så vida man icke vill undan- taga några få, hvilka öfver allt se spöken midt på ljusa dagen och icke kunna höra någon folksvilja yltas, utan att genast lukta till Carbonari, demagogische Umtriebe och dylika obestämda saker, till hvilka man kan hänföra allt hvad man vill. Det har upstått en märkvärdig strid mellan Ultras bigotteri och legitimitetsnit; det förra bjuder christendomens försvar mot islamismen; det sednare vill, att Turkiska despotismen skall upprätthållas, för exemplens skull. Ty om någon despotism skulle vika för en folksvilja, så vore osterdömet vådligt för hvarje godtycke, det måtte finnas hvar som hälst.

Dessa betraktelser må hafva haft inflytande på kabinetternas politik; det säkra är, att de blifvit anställda och anförda; ty det verksamaste skälet till det försvar, Porten funnit hos flera magter, har ej blifvit offentligen erkändt, det nemligen att den ena magten icke tål den tillväxt i en annans magt, som blefve en följd af Turkarnas kufvande och Grekernas beskyddande.

Hvilka ock skälet må vara till dröjsmålet med undsättningen åt Grekerna, är dock kanske följden ganska lycklig. Om, såsom nu icke alldeles otroligt synes, Grekerne skulle lyckas att sjelfve utan hjälp tillkämpa sig friheten, eller åtminstone sjelfve verksamt bidra därtill och lära känna sina egna krafter; så skola de, emanciperade, bilda en sjelfständig stat och stiga så mycket högre i kraft och anseende. Detta blifver en oberäknelig vinst för mänskligheten, då däremot deras befrielse, verkställd med främmande krafter, ej skulle blifva annat än deras underkastande under någon annan magt.

En högre hand synes arbeta för Grekerna. Om deras beherskare förstode att betjäna sig af alla de fördelar, dem de öfriga magternas politik bereder dem; så skulle de, till sitt försvar, hafva kunnat väpna den ena hälften af Europa mot den andra och dessutom afväpna det enskilda medlidandet, som understödjer de insörgerade. Men Turkarne äro slagne med blindhet. Deras vildhet har först tvungit Grekerna till det mest förtvillade försvar, så att nöden gjort hjältar äfven af de segaste; och å andra sidan har deras öfvermod gjort det, för hvar och en, som annars vore dem bevägen, omöjligt att taga deras försvar. De, som använda alla krafter, för att stödja den lutande Porten, bemötas af Turkarna med otack och torde en dag blifva offer för deras raseri. — Så synes allt — för att icke nämna Persernas inbrott — förena sig till Grekernas fördel. Innevarande år skall troligen utveckla deras öde. Hvarje hjärta, som klappar för mänskörätt, ljus och bildning, deltagar i det stora förfärliga skådespelet.

(Forts. e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Om man ock icke har några bestämda underrättelser, angående sakernas ställning, vet man dock med visshet, att allmänna öfvertygelsen om onödigheten af krig begynner blifva starkare. Det må anses för mindre betydande, att i London begynt hållas vad, af två mot ett, att Turkiska Kejsarethronen skall vara störtad före d. 1 Maji; men

det är ej utan betydelse, att tonen i Wiens högre cercler, som i två månader varit ett echo af Österreichische Beobachter, numera alldeles ändrat sig. Man anser ministerförändringen i Constantinopel hafva förstört allt hopp om fred, i det de nya ministrarne formligen ogillat sina föregångares råd att antaga Rysslands ultimatum, på några punkter när. Den afsatte Reis Effendi skall vara strypt. Gr. Lützow skall nyss hafva inberättat om sina fälfänga bemödanden. Sjelfva Spectateur Oriental (som utgifves i Smyrna) är nu ganska krigisk och Grekerna bevågen. Endast Österreich. Beobachter fortfarande att ifrigt försvara Turkarna och vederlägger berättelserna om Österrikiska och Engelska ministrarnas audience hos Sultan, om deras insultering, om oro i Constantinopel o. s. v. Däremot heter det från Frankfurt (efter anförande af några, i anseende till datum orimliga, nyheter om ultimatets bögtidliga antagande), att man i diplomatiska cercler tror kriget afgjordt och det på sådant sätt, att de fem stora magterne därvid komma att handla i fullkomlig enighet. I sådant fall torde Porten förväntas hafva i så stora ord förkunnat ankomsten af en Fransk Ambassadör med dyrbara presenter. (Enligt mindre tillförlitliga berättelser från Odessa, skall denne redan vara ankommen, men hafva befallit den fregatt, hvarpå han anländt, att hålla sig segelfärdig). I Odessa vill man veta, att Porten d. 30 Nov. formligen förkunnat alla de Christna ministrarna, att Rysska ultimatum var förkastadt. Greker göra i Leipzig uphandlingar för Moldau, hvilka endast kunna förklaras genom den fullkomliga öfvertygelsen, att kriget instundar.

Om arméernas ställning vet man följande: Rysska Divisionen Sabaniew, 30,000 man stark, står mellan Dniester och Pruth; Wittgensteinska (andra södra) arméen har ej gått öfver Dniester. Utförseln af lifsmedel från Bessarabien öfver Pruth är förbjuden. I Ukraine, Podolien, Wollynien och Lithauen skola inga trupper hafva rört sig; de Ryska Kosakerne däremot fått upbrotts-ordres till Dniester. Inga magasinier voro ännu i medlet af December inrättade, i anseende till brist på slädföre. Turkarne ökas beständigt mot gränsen. I början af December skulle redan 150,000 vara samlade i Moldau och Walachien. Endast i Jassy skulle finnas 15,000. De uprätta magasinier öfver allt och ämna öfvervintra i furstendömena. Bland andra har äfven anländt en asiatisk, svart och halfnaken folkstam, som brukar åsnor i stället för hästar. — Imedertid påstås ordningen upprätthållas i Jassy och ä ven annorstädes, så mycket befälhafvarne förmå. Furst Maurocordato skall hafva an-

kommit och blifvit väl emottagen af Turkarna. Däremot har en Pascha rymt och säges hafva antagit christendomen. — En annan berättelse säger, att man i Moldau väntade hungersnöd, emedan Turkarne taga alla spanmåls-förråd i beslag, 20,000 Turkar ligga i och omkring Jassy; 30,000 utåt Pruth, beskom jordvallar och i lerhyttor.

Om Persiska ärenderna känner man intet nytt. Österr. Beob. fortfar att framställa dem såsom af ingen betydhet, och förmodar, att Porten snart återkallar sin krigsförklaring.

Åter sägas Grekerne hafva med storm intagit Patra samt Canea (på Candia). Bref från Corfu säga till och med, att alla fästningar på Morea, utom Koron, äro i Grekernas händer, och Arta färdigt att gå öfver.

Om ställningen i Epirus äro underrättelserna olika. Somliga säga, att Chorschid, efter åtta dagars ouphörlig stormning, intagit de viktigaste utankverken för Janina och var färdig att intaga halvudfästningen; andra föra helt annat språk.

Spanien. D. 18 Dec. afsände Cortes till Konungen en deputation med adressen, som var besluten i afseende på andra delen af Utskottets betänkande. Konungen svarade: "saken är viktig; jag skall öfverlägga därom" och ämnade troligen meddela sitt Statsråd ämnet. Beslutet väntades med största otålighet. I en tidning är redan berättadt, att ministrarne åter begärt afsked, och att H. M. säkert beviljar det. — Debatterne i ämnet hafva varit märkvärdiga. Torreno och flera hafva mycket fallit i allmänna opinionen.

Från Andalusien låter det fullkomligt lugnt. I Navarra däremot hafva oroligheter uppstått. Anledningen är ännu icke utredd; tyokes dock vara tagen af borgerskapets i Pamplona gräl med militären, hvilket sedan blifvit underbläst af prester. Resningen ledes af tre gamla anhängare af Mina (Villanueva, Ladron och Jarnillo). Demissnöjde, 1,200 arma handverkare och andra, jemte 150 prester, hafva dock genast blifvit dels slagna, dels omringade af linietrupparna och synas icke hafva någon utväg att rädda sig, ännu mindre att blifva farliga. De kalla sig "frons armée." — I Barcelona stå sakerna på samma fot. Folket vill ej insläppa Gen, Capitainen och fordrar högljudt Riego till detta embete.

Guatimalas och Mexicos sjelfständighets-förklaringar läsas redan i Spanska tidningar, men göra föga upmärksamhet.

Berlinska Statstidningens berättelse, att Cortes förklarar Konungen förlustig Kronan m. m. är nästan för uppenbarligen en saga, för att böra anföras.

England. Enligt berättelser från nästan alla orter, är den allmänna nöden så stor, att nästan inga arrenden eller skatter kunna utgå. Många Proster hafva eftergifvit 10, 15 å 20 procent på tionden, många egendoms-herrar ännu mer på arrendena; men det är fråga, om det återstående ändock kan utgöras.

Portugal. D. 3 Dec. antogs Art. 121 af constitutionen, enligt hvilken, om Kronan tillfaller en Furstinna, hennes gemål icke får någon del i regeringen och förer titel af Konung först då, när Drottningen födt en arfvinge. Hon får endast förmåla sig med en Portugis, och det efter Cortes's tillåtelse. Ingen utlänning kan blifva Konung i Portugal; och om en Portugisisk Konung emottager en erbjuden främmande krona, förlorar han den Portugisiska. -- Enligt Art. 122 och 123 är Konungen myndig vid 18 års ålder, och Cortes kunna förklara en Thronarfvinge förlustig arfsrätten, om han är oskicklig till regeringen.

Amerika. Enligt de sista till Spanien ankomna underrättelser från Havana, hade en Spansk fregatt dtkommit med den afsatta Vice-Konungen och 18 millioner Piaster; skeppet Asia hade medfört 4 millioner. Fästningen S. Juan de Ulloa försvare sig, och Ståthållaren i Havana beredde sig att ditsända undsättning; Mexico (med sina 600,0000 Piasters skatt till Spanien) var nästan utan undantag i independenternas händer. Provinzen Acapulco hade förenat sig med det nya Kejsardömet, och två Spanska fregatter, som lågo i Acapulcos hamn, hade erkänt detsamma och således gjort början till en sjömagt för den nya staten. -- Odonoja troddes hade dött af gift.

Bref till Paris från Jamaica berätta, att Puerto Cabello fallit i Columbianernas händer.

Stockholm. Kongl. Commerce-Collegii Advocatfiscals-embete hade gjort underd. framställning om nödvändigheten af en profbakning, på det brödtaxorna i Stockholm måtte kunna därefter bestämmas. Häre hade både Bagar-embetet och alla i ämnet hörda auctoriteter instämt. Imedertid befans, att berättelsen om den år 1812 anbefallda profbakning, kvarom Kammar- och Commerce-Collegierne samt Magasins-Directionen d. 16 Aug. 1813 afgifvit underd. yttrande, icke inkommit till Kongl. Maj:t. Här om erinrades i nämder Collegierne och Directionen d. 7 sisl. Febr., med förständigande att, i händelse af tvifvelsmål om pålitligheten af den hållna profbakningens resultat, låta anställa en ny. D. 18 sisl. Sept. anmälde ändtligen, att handlingarne angående 1812 års prof-

bakning igenfunnits (i aff. Presidenten Frih. Edelcrantz's sterbhus). Dessa handlingar uplyste, det Kongl. Maj:t, i ofvannämnde nåd. bref af d. 16 Aug. 1813, bifallit den därom gjorda framställning, att de kryddade brödsorter, hvilka icke kunde anses egentligen tillhöra bageri-handteringen, måtte från taxan uteslutas, men de i stället bruklige och i andra orter okända brödsorter, af skrädt och oskrädt torrt knäckebröd, däremot uptagas. I anledning af Kongl. Brevet d. 7 sisl. Febr., hafva Collegierne och Directionen sedermera i underd. hemställt, om icke, enligt bemälte äldre Kongl. Bref, den nya profbakningen måtte inskränkas till sådana brödsorter, som icke med smör, socker eller kryddor tillredas, och, i händelse kryddade och andra finare brödsorter ej underkastas taxa, rättigheten att ensamt tillverka dem måtte frångas bagare-embetet, af hvares godtycke deras pris i sådant fall komme att bero, samt att däremot hvar och en måtte, då den nya taxan införes, vara berättigad, så väl i som utom Stockholm, att tillverka och där förkyttra kryddade eller andra fina brödslag, hvori mjölk och smör ingå, bagarnes rätt dock oförkränkt att äfven försälja dylika brödsorter. -- Vid öfvervägande af hvad Collegierne och Directionen sålunda föreslagit, har Kongl. Maj:t befallt ÖfverStåthållare-embetet att, efter bagarnes hörande, utlåta sig angående de anförda förslagen om de finare brödsorternas uteslutande från taxan och rättighet för hvar och en att försälja dem. Här om har nyligen ett Kongl. Bref afgått, som tillika innehåller anvisning på medel, för att verkställa den nya profbakingen.

Höras bagarna, för att underhandla med dem, om de vilja afträda sin uteslutande rättighet? eller för att få uplysningar? Huru öfverflödigt det förra är, lär vara nog ofta utredt; det sednare kan kanske på annan väg säkrare vinnas. -- Då fråga är blott om den obetydligaste delen af deras monopolium, tyckes föga vara afhulpet, ehvad svar de ock gifva. Det kryddade brödet ätes nästan endast mjukt; och landet lär således icke blifva någon farlig concurrent. Det stora viktiga är frågan om mängdens bröd, hvares pris och godhet förnämligast behöfver regleras af concurrencen. Endast det kan blifva en viktig handelsgren.

På denna tidning kan, för detta år, i Deléen & Co.s boklåda prenumereras, med 3 Rd 16 sk. b.co. I landsorterna blifver priset (inberäknade arfvoden till Postverket och afgift till Kronan) 5 Rd 40 sk.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Måndagen d. 21 Januarii.

En blick på sistlidne år.

(Forts. fr. N:o 76).

Men under det man icke saknar hopp om Grekelands befrielse från Turkiskt öfvervalde och till och med om en befrielse, verkställd genom Grekernas egna krafter; måste man icke glömma den stora frågan om sättet, hvarpå Grekerne kunna komma att inrätta sin nya stat. Här äro utsigterne mindre ljusa. För det första synas de särskilda provincerne och folken icke beredde att bilda en odelbar stat, utan på sin höjd en förbundsrepublik — något som kan bära sig i Norra America, där de förenta Staterne, såsom icke omgifne af ärelystna och krigiska grannar, organiserat sig till ett helt och hållet industrielt samhälle, med ännu i mansåldrar outtömliga källor för odling och tillväxt, och icke hafva något att frukta af de plågoris, som i eckler nedtryckt Europa, nemligen eröfringslystnaden och religionstvister. För det andra synes Grekland hotas af den rysligaste hierarki. Folket ligger fullkomligt i den olantliga prestskarans händer, och ledes och styres af den, nästan så som Jesuiterne styrde de arma Indianerna i Paraguay. Den heliga synoden visar alla tecken till den oinskränktaste hersklystnad, sammanblandar världsliga och religionssaker, banulyser och välsignar, lika i dessa sednare som i de förra, och tyckes hafva förstätt att aflägsna eller sätta i oversamhet hvarje kraftig karakter, som ej vill böja sig under prestoket eller på folkkrättens, det lugna modets och den sanna politikens väg, men utan fanatism och utan kors i handen, föra Grekerna till en ordentlig organisation i borgerligt eller militäriskt afseende. Detta har Demetrius Ypsilanti erfårit.

Vända vi våra blickar från de Europeiska länder som under förlidne år egentligen väckt upmärksamhet, genom statsvälföring; så träffa vi först England, hvars stormiga parlaments-session år 1820 efterträdde 1821 af en mörk, hemsk tystnad, blandad då och då med förfärande klagomål öfver nöd och näringslöshet, i synnerhet hos jordbruks-intereset. Blott en gång upplammade orolighets-elden hos folket, Anledningen var Drott-

ning Carolinas död. Folket mindes ännu, huru det försvarat henne, huru hon socrat. Nu dog hon mycket hastigt, och sinnena upprördes, då hennes lik lika hastigt aflärdades ur landet. Tåget ville itaga en kort och, som folket tyckte, mindre ärofull väg. Det reste sig därför mot den escorterade militärstyrkan, segrade och förde tåget den väg, det önskade. Denna händelse, att en likprocession tog en annan väg än den bestämda, är i sig sjelf af ingen betydelse; men den, att folket besegrade den väpnade styrkan, är så mycket efterlyskligare. Några sådana exempel till — och allt är förloradt, derest nemligen i detta land, såsom några påstå, lagstiftningen förlorat sin moraliska kraft.

Men just dessa utpräden vid Drottningens liktåg upplifvade minnet af den sanna sjelfständighet, Engelska domaremagten äger. Och ett land, som äger den, kan trotsa många stormar. Ett par medborgare blefvo ihjälskjutna af militären — och domstolarne förkunnade: "mord af beräddt mod." I huru många länder ser man dylika exempel? Under den militäriskt despotiska anda, som på så många ställen insmugit sig, är det mer än sällsynt, att den enskilde medborgaren får fullkomlig rättvisa mot militären, i synnerhet då den agerar i corps och mot en hop, som kan anses för uprorisk. Men Englands lagar skipas af verkliga domstolar. Domrarne äro ej lönta lycksökare, utan en nämnd af medborgare. Aldrig framlyser förträmligheten af denna inrättning klarare, än då fråga är att döma mellan magtens verktyg och de lydaude.

Den gamla frågan om katolikernas emancipation väcktes åter och understöddes af Ministären, som därigenom återvann, eller åtminstone troddes skola återvinna, någon del af den popularitet, som gått förlorad under rättegången mot Drottningen. Också gick billen blott igenom i ett hus, och strandade i det andra, säkerligen till de ministrars stora harm, som i det första understödt den och som, säkerligen med förvåning, funno sina medbröder motarbeta den i öfverhuset. Besynnerligt är, att ministrarne icke ansågos fallna, genom det att denna, af dem i början understödda, bill färdkastades. En dylik olycka med deras favoritbiller plägar annars vara deras undergång. — En partiel minister-

förändring har mot årets slut ägt rum; men både kulfyndpersonerne och systemet stå kvar.

(Forts. e. a. g.)

Några ord om en nations och dess representanters förhållande till sina Ministrar.

Denna uppsats är föranledd af en not i StockholmsPosten N:o 14, och af det däri fällda hårda omdöme om Spanska Cortes's förhållande. Cortes få där den förebräelsen att, i anledning af Konungens remiss och i utlåtande öfver händelserna i Andalusien, hafva framkommit med en anklagelse mot ministrarna; hvilket ej bordt ske utan klara bevis. Cortes hade haft många tillfällen att på annat sätt ådagalägga, att ministären förlorat deras förtroende, och förmå Konungen att omgifva sig med andra embetsmän. Nu däremot, sedan de flere gånger tagit ministärens parti, sedan de icke bildat någon formlig opposition mot dess åtgärder, hafva de ögonskenligen endast vikit för den allmänna orolighetsandan.

Både i dessa satsar och dessa upgifter är något falskt.

Då den förra, constitutionelt sinnade och allmänt älskade, ministären afsattes och den nu varande nämndes, förklarades inom Cortes högtidligen missnöjde därmed. Då den nya ministären sedermera, i constitutionel ordning nämnd, förvaltade sitt embete, hade Cortes ingen rättighet eller förbindelse att företaga något mot densamma, så vida icke anledning var till åtal för tydliga lagbrott. Denna ministere kunde, likasom hvarje annan, föreslå nyttiga åtgärder — och Cortes hade varit förrädare, om de, för personernas skull, satt sig mot nyttiga förslag. Men då Konungen remitterade till dem en fråga, som just rörde folkets missnöje med ministrarna, måste väl Cortes framlägga sin öfvertygelse, baruvida ministrarne varit folkets män eller folket hade skäl att vara nöjdt med dem. Skulle de då, endast för att icke lemna de upstudsigte rätt, neka sin öfvertygelse och gilla ministrarnas förvaltning?

Hvad förf. menar med den formliga oppositionen, som han tror Cortes hafva bordt bilda mot ministären, är svårt att säga; så vida han icke därmed förstår en sådan där, någon gång sedd, aktningvärd opposition, som, utan afseende på saken, men endast med afseende på personen, sätter sig emot allt, hvad regeringen vill. Lyckligtvis för Spanien, finnes ännu icke i dess nationalsörsamling en dylik opposition, och aldri minst en dylik plu-

ralitet, som offrar sin öfvertygelse och landets bästa åt sitt missnöje med de personer, som sitta vid styret. Tvärtom bör man syckönska ett land, hvars folksombud, för lugnets och det allmännas skull, svälja sitt missnöje och understödja en ministere, med hvars personliga egenskaper de äro missnöjda, och uptråda först då, när lagbrott fordrar straff eller Konungen uttryckligen begär utlåtande öfver förvaltningen. Att Cortes någonsin gynnat den nu varande ministären eller gillat alla dess åtgärder, kan förf. icke påstå. Man har sett så många prof på motsatsen. I flera enskilda mål, som kommit under Cortes's skärskådande, hafva de genombäcklat ministrarnas åtgärder. Mängden af förvaltningsmål framdrages icke inför Cortes, som också öfver dem icke kunna yttra sig, så vida de ej föranleda till lagligt beifrande. Man bör fatta skillnaden mellan ett yttrande af Cortes och yttranden inom Cortes. De sednare hafva som oftast — och kanske af pluraliteten, om frågorna kommit under omröstning — varit emot ministrarna. Det förra kunde icke komma i fråga, förr än det var föranleddt och affordradt; ty man besinne blott, att frågan var, icke om en eller annan åtgärd, utan om Ministrarnas hela förvaltning, såsom orsak eller icke orsak till ett upror. Härom voro Cortes hvarken skyldige eller berättigade att yttra sig, förr än de voro åtsporde. I England är praxis den, att Konungen lyssnar till den ton, som hos Parlamentet råder om hans ministrar, utan att parlamentet går in med formlig address mot dem. Så sker och har nyss skett i Frankrike. Det torde också vara den enklaste och naturligaste vägen.

Att hafva vikit för orolighetsandan, är en förebräelse, hvars orättvisa ligger i den klaraste dag. Cortes's första omsorg var att högtidligen fördöma olydnaden mot regeringen. De voro angelägna, att detta skedde först och utan allt afseende på ministärens förhållande. Sedan yttrade de sig om detta. Kan sådant kallas att vika för orolighetsandan, för factions skriket?

Slutligen må det tillätas oss några reflexioner öfver ministerväsendet i allmänhet. Man höreren sådan mängd vrånge satsar därom, att man nästan måste fatta uti hvarje tillfälle att däröfver tillrättavisa. Man beklagar Konung Ferdinand, emedan han är på den punkt, att han får taga råd, ja, såsom någon kunde känna sig frestad att kalla det, öreskrifter af folket och dess representanter, i fråga om ministrars tillsättning. Att man beklagar honom härför, kommer däraf, att man med sådan svårighet gör skillnad mellan en favorit och en minister. I fall Monarken behöfver en favorit, så må

han hafva honom; men vanligen är detta slägte sådant, att det icke duger till constitutionella ministrar. Om det någon gång händer, att de båda egenskaperna kunna förenas hos en, eller att den, som är Monarkens enskilda vän, äfven duger till hans rådgifvare och förtroene i offentliga ämnen, till en folkets man, en minister; så är ingen ting att säga däremot, att han är båda delarna. Men icke bör man beklaga en monark, som bland sina gunstlingar icke kan finna ett minister-ämne, utan måste till detta embete nämna män, för hvilkas personer han har ingen böjelse, kanske motvilja. Sådant hände den gamle gode, äkta constitutionelle Konungen Georg III, hvilken dock aldrig beklagades, såsom olycklig, därför att han af sitt folks röst förmåddes att till ministrar nämna män, hvilka ägde folkets förtroende, ehuru Konungens enskilda vänskap. Detta begriper man, så snart man det ringaste hannit tänka sig in i idéen af en constitutionel stat och fatta, att ministrar äro ministrar, för monarkens och för folkets skull. I så kallade despotiska stater finnas de hvarken för folkets eller för monarkens skull, ehuru de föregifva detta sednare; de äro där verkligen för sin egen skull. Monarken vill äfven där ingen ting annat, än hans folk vill. Om en olika vilja, en spänning mellan honom och folket uppstår, så sker det därigenom, att den enes vilja framställes i falskt ljus för den andre. Den, som skall medla emellan dem, tolka hvad den ene och det andra behöfver och vill, får således icke vara ensidig, icke skilja den ene från det andra. Men då regering existerar för folkets skull, och icke folk för regeringens, måste regenten ofta upoffra sin enskilda böjelse, för att få en rådgifvare, som förstår, hvad folket vill.

Sådan är, efter allt utseende, Konung Ferdinand VII:s ställning i närvarande stund. Han bör, han måste offra sin gaust eller sin vedervilja åt sin stora bestämmelse såsom Konung. För en minister-förändring i England fordras sällan mer än den närvarande ministérens öfverröstande i parlamentet, äfven med den minsta pluralitet. I Spanien har hela folket — oaktadt hvad Stockholms Posten påstår, glömmande, att de försäkringar om undergifvenhet och constitutionens försvar, som från de flesta håll inlupit, varit blandade, likasom Cortes's address, med klander mot Ministrarna — förklarar sig mot de män, hvilka Konungen gjort till organer af sin magt. Om Konungen gifver efter, förlorar han ingen ting af sitt anseende. En annan sak vere det kan hända, om blott de upriska austeriteterne förklarar sig mot ministären,

Det är Konungens pligt att straffa upröret; men det kan aldrig i alla fall blifva hans pligt att skydda dem, som föranledt det.

Det är besynnerligt, att denna lära ännu slagit rot blott i England och Frankrike.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Allt har åter fått en ganska fredlig ton, och man väntar med visshet förlikning. Porten har (enligt authentika underrättelser från Constantinopel af d. 10 Dec., bestyrkta af enskilda öfver Odessa och Wien) bifallit Rysslands fordringar, endast med vissa modificationer och vilkor, i fråga om tiden och sättet för Furatendömenas utrymning. Porten hade dock icke velat afstå sina anspråk på de till Ryssland flyktade insurgenters utlefverering, men gått in på att lemna obestämdt upskåf med verkställigheten. Att komma längre hade varit Engelska Ministern omöjligt. Det var dock redan mycket, sedan underhandlingarne varit afbrutna ifrån d. 22 Nov. till d. 4 Dec. och allt hopp om förlikning försvunnit, så att Turkiska Ministären vägrat emottaga Lord Strangfords (sist omtalade) note. Sedan detta skett och underhandlingarne åter begynts, hade han återvunnit sitt stora inflytande.

Imedertid låter Ryssland sätta alla sina gränsfästningar mot Turkiet i försvarstillstånd; i hvilket afseende Öfverbefälhafvaren för Genieväsendet, Gen. Forster, på Kejsarens befallning kringreser. Kejsaren troddes straxt efter Jul komma att resa till Minsk.

Från Constantinopel har man inga underrättelser om Perserna. Men däremot har man från Bagdad directa bref af d. 28 Sept., som säga, att Perserne fördrifvit Turkarna ur provincerna Kuzistan och Irak-Arabi, samt intagit städerna Bassora, Kud, Samara, Lemlum och Mamelum. En annan Persisk armée, som gått uppföre Tigris, hade upslagit sina tält vid Hilla (gamla Babylon). Vid underrättelserna härom hade Daud Pascha uttåg från Bagdad med 20,000 man och öfver 30 fältkanoner, men d. 26 Sept. återkommit med en obetydlig kvarleva däraf, efter att hafva förlorat 20,000 män, kanoner, träss och kassa. Förrirringen vor stor i Bagdad, där man hvart ögonblick väntade Persernas intåg.

Artas intagande af Grekerna bekräftar sig, och man känner de närmare detaljerna därom. Tyska Grekiska anförare intogo först hvar sin höjd nära staden, sköto brèche på murarna och inträngde.